Nr. 7. Kraków, dnia 31 lipca 1927 r. Rocznik XLVIII.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń", która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej.

Z zagadnień struktury i administracji samorządu gm. m. Krakowa.

TADEUSZ PRZEORSKI.

II. DROGI ROZWOJU KRAKOWA.

(Próba syntezy zadań gospodarczych Gminy miasta Krakowa w przyszłości *).

IV.

Szkolnictwo, oświata, kultura i sztuka.

Plan gospodarczy zarządu miasta, jego polityka w dziedzinie kultury i oświaty społecznej nie może zapoznawać roli Krakowa w życiu społecznem narodu, jego tradycji dziejowych i dorobku pracy dotychczasowej. Kraków ma wszelkie warunki, by w tej dziedzinie utrzymać nadal palmę pierwszeństwa wśród miast Rzpltej. Jedyna w Polsce Akademja Umiejętności, instytucja o światowem znaczeniu i światowych stosunkach, szereg uczelni wyższych, szkół średnich ogólno-kształcących i zawodowych ma swą siedzibę w Krakowie. Szereg instytucji kulturalnych ogólno-państwowego znaczenia, jak bogate zbiory naukowe, muzea, bibljoteki mieszczą się w Krakowie. Stąd też z całą słusznością można powiedzieć o Krakowie, że jest miastem nauki i wiedzy polskiej. W tutejszych zakładach naukowych korzysta z nauki rocznie około 40.000 młodzieży t. j. ponad 20 procent ludności miasta. Połowa z tej liczby t. j. około 20.000 dzieci pobiera naukę w szkołach powszechnych miejskich, a dalszych kilka tysięcy młodzieży korzysta ze szkół zawodowych i uzupełniających umieszczonych w budynkach miejskich.

Prawno-publiczne obowiązki Gminy miasta Krakowa w dziedzinie oświaty normuje ustawa z d. 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych; według jej postanowień obowiązek ten ciąży na Państwie i na Gminie. Odnośnie do gminy obejmuje on częściowe utrzymanie szkół powszechnych, oraz pewnych szkół zawodowych, w formie t. zw. świadczeń rzeczowych tj. dostarczenia lokalu, wewnętrznego urządzenia, światła, opału, służby i t. d.

Na Gminę nałożyła wspomniana ustawa również obowiązek dostarczania mieszkań kierownikom i nauczycielom szkół powszechnych i to bezpłatnie, przyczem kierownikom mieszkającym w budynkach szkolnych będącym własnością Gminy, Rząd potrąca dodatek mieszkaniowy na rzecz Skarbu Państwa. Przeciw powyższemu obowiązkowi, który odnosić się może jedynie do gmin wiejskich, a ma na celu zapewnienie mieszkania siłom nauczycielskim, wniosła Gmina miasta Krakowa w maju 1925 r. skargę do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, która dotychczas nie została załatwioną.

Poza szkolnictwem powszechnem Gmina miasta Krakowa interesowaną jest w rozwoju szkolnictwa średniego i wyższego, i rozwój ten stara się wszelkiemi stojącemi jej do dyspozycji środkami popierać. Idąc w powyższym kierunku Gmina domaga się ukończenia budowy gmachu Akademji Górniczej, rozbudowy gmachów Uniwersytetu Jagiellońskiego, ostatnio dokończenie budowy gmachu kliniki ginekologicznej, stara się o budowę nowych gmachów na pomieszczenie szkół średnich, zwłaszcza gimnazjów żeńskiego i męskich o rozbudowę gmachu Akademji sztuk pięknych i t. d.

Gmina dla pomieszczenia szkół powszechnych posiada własne 52 budynki szkolne, budowane w różnych czasach, trzy szkoły zaś umieszczone są w budynkach wynajętych. Budynki szkolne nie są budowane według jednego typu i można je podzielić na cztery grupy, a to:

1) budynki z urządzeniami odpowiadającemi najnowszym wymaganiom współczesnej wiedzy, jak szkoły

---

*) Zestawione na podstawie wyników ankiety międzywydziałowej rozpisanej rozporządzeniem Prezydenta miasta z dnia 8-go sierpnia 1926 r.

przy ul. Loretańskiej, Lubomirskich, Słonecznej, Szlak. Topolowej, Wąskiej, w Dębnikach, w Łobzowie, Dąbiu i w Płaszowie i t. d.,

2) budynki szkolne starszego typu, jednak zupełnie dobrze utrzymane, jak szkoły przy ul. Dietlowskiej, Sebastjana, Studenckiej, Bernardyńskiej i w Podgórzu przy ul. Sokolskiej,

3) budynki nieodpowiednie celom szkolnym, których Gmina posiada kilka, jak n. p. przy ul. św. Ducha, przy ul. św. Krzyża, w Podgórzu i t. p.

4) szkoły barakowe, których Gmina posiada obecnie trzy.

Budowa szeregu nowych budynków szkolnych — przebudowa budynków starszych stanowi najpilniejsze zadanie miejskiej administracji szkolnej.

Budową nowych szkół muszą być objęte w pierwszym rzędzie te dzielnice, które budynków szkolnych dotychczas nie posiadają. I tak najbardziej koniecznem jest wybudowanie nowego budynku dla szkoły męskiej i żeńskiej na Warszawskiem, dalej na szkoły na Blichu i w Dz. XXII. Podgórze w okolicy III. mostu.

Pozatem Rada szkolna miejska domaga się budowy nowej szkoły męskiej przy placu św. Ducha oraz szkoły żeńskiej w okolicy Aleji Mickiewicza. Koszty budowy jednego budynku szkolnego przyjąć należy przeciętnie pół miljona złotych, z których do 400.000 złotych przypada na samą budowę, reszta zaś na wewnętrzne urządzenie budynku. Wobec znacznego wydatku budowa podjętą być może jedynie w razie uzyskania długoterminowych kredytów. W najbliższym okresie 6-cio letnim przewidziana jest budowa dwóch szkół powszechnych z najnowszemi urządzeniami z pożyczki inwestycyjnej z tych jednej dla dzielnicy Warszawskiej oraz dwóch szkół barakowych, tych ostatnich możliwie z funduszów miejskich.

Stan obecnego pomieszczenia szkół powszechnych pogarsza jeszcze zajęcie trzech budynków szkolnych przez Akademję górniczą, przez co młodzież skupiać się musi w większej ilości w innych szkołach powszechnych. Akademja górnicza zajmuje budynki szkół powszechnych przy ul. Smoleńskiej, przy ul. Loretańskiej, oraz budynek szkolny w Podgórzu. Z chwilą wykończenia budowy gmachu Akademji górniczej, o co Gmina usilnie się stara, odzyska Gmina z powrotem zajmowane obecnie przez Akademję budynki szkolne.

Według postanowień ustawy z dnia 17-go lutego 1922 r. mogły Gminy otrzymać z funduszów państwowych bezzwrotne zasiłki na budowę szkół w wysokości 50% kosztów budowy. Odnośne postanowienia powołanej ustawy zostały jednak uchylone ustawą z dnia 22 grudnia 1925 r. o środkach zapewnienia równowagi budżetowej, w zamian za co Gminy mogą otrzymać obecnie ze skarbu Państwa na budowę szkół długoterminowe pożyczki. Wobec skromnych kredytów przyznawanych na ten cel w budżecie państwowym pożyczki z tego funduszu są minimalne; z wyjątkiem Warszawy udzielono je dotychczas jedynie na dokończenie budowy szkół.

Program rozbudowy szkolnictwa powszechnego, musi idąc po linji rozwoju higjeny szkolnej uwzględniać zarówno w nowych budynkach, jak istniejących już gmachach szkolnych konieczność nowoczesnych urządzeń, a to zaprowadzenie światła elektrycznego, umywalek wodociągowych, budowę wychodków do spłukiwania i sprawienie ławek szkolnych nowego typu.

W szkołach męskich projektowane jest nadto urządzanie warsztatów stolarskich i tokarskich, a w szkołach żeńskich kuchni.

Konserwacja budynków szkolnych wymaga perjodycznego odmalowywania fasad, wymiany podłóg miękkich na posadzki twarde, wymiany drzwi i okien, naprawy dachów i t. p. Na cele powyższe wstawiane są corocznie do budżetu odpowiednie kredyty odpowiadające możności finansowej Gminy w danym roku.

Do programu rozbudowy szkolnictwa powszechnego i należytego jego funkcjonowania należy wreszcie zakładanie ogródków szkolnych przy budynkach szkolnych. Akcja Gminy w tym kierunku jest już rozpoczętą i w najbliższym roku projektowanem jest założenie ogródków przy szkole na pl. Wolnica i przy szkole barakowej w ulicy Dietlowskiej, a odpowiednie kredyta (na rok 1927 — 10.000 zł.) zostaną wstawione corocznie do budżetu.

Dążeniem Gminy jest zapewnienie tercjanowi każdej szkoły mieszkania służbowego. Przeważna część budynków szkolnych ma mieszkania dla tercjanów, zaś w brakujących 4-ch szkołach należy mieszkania te wybudować i to w możliwie najkrótszym czasie.

Szkolnictwo powszechne zorganizowane na podstawie ustawy z roku 1922 przewiduje zasadniczo zakładanie w każdym okręgu szkolnym 7-mio klasowych szkół powszechnych. Ministerstwo Oświaty może w miastach podnieść stopień organizacyjny szkoły ponad te 7 klas i zezwolić na zorganizowanie dalszych 3-ch klas wyższych t. j. 8-mej, 9-tej i 10-tej. W Krakowie utrzymywanie wspomnianych wyższych klas w pewnych szkołach jest konieczne dla umożliwienia wielkiej liczbie młodzieży dalszego kształcenia się, tembardziej że młodzież ta po ukończeniu 7 klas szkoły powszechnej mając dopiero 13 lat życia, nie ma wstępu do wyższych szkół zawodowych, ani do zawodów praktycznych. Dowodem potrzeby istnienia wspomnianych klas wyższych jest fakt, że w ostatnich latach ilość dzieci pobierających naukę w klasach wyższych wynosiła przeciętnie 900 uczniów i uczennic rocznie. Do roku szkolnego 1923/24 Ministerstwo Oświaty ponosiło częściowo koszta utrzymania tych klas wyższych, obecnie jednak Ministerstwo godzi się na utrzymanie tych klas tylko w tym wypadku, jeżeli Gmina w zupełności pokryje wszystkie koszta rzeczowe i osobowe.

Rada miasta uznając konieczność prowadzenia 3-ch wyższych klas w kilku szkołach powszechnych uchwaliła na posiedzeniu w dniu 2 grudnia 1926 pokrywać w całości koszty rzeczowe i osobowe utrzymania tych klas, przyznając na ten cel kredyt do budżetu na rok 1927 w kwocie 84.000 złotych. Na częściowe pokrycie wydatków pobierane są od uczniów w tych klasach opłaty szkolne; znaczna jednak ilość dzieci ubogich rodziców zwalnianą jest od tych opłat.

W tym stanie rzeczy trzeba przyjąć, że prowadzenie wyższych klas w szkołach powszechnych będzie stale należało do zadań Gminy, która będzie musiała równocześnie przyjąć obowiązek pokrywania wszelkich kosztów ich utrzymania.

Czasy wojenne pomnożyły znacznie ilość dzieci nierozwiniętych i głuchoniemych. Dla kształcenia tychże dzieci otwarła Gmina m. Krakowa specjalną szkołę,

mieszczącą się na razie w budynku szkolnym przy ulicy Rajskiej. Budynek ten celowi swemu zupełnie nie odpowiada. Z nauki w szkole korzystają przeważnie dzieci z okolicznych gmin i powiatów, z samego miasta Krakowa napływ nie jest stosunkowo wielki. W obecnych warunkach Gmina miasta Krakowa nie jest w możności postawienia szkoły dla głuchoniemych i niedorozwiniętych na poziomie dla tego typu szkół wymaganym. Starania Gminy idą w kierunku uzyskania pomocy finansowej od czynników rządowych i powiatowych i przystąpienie do budowy pierwszej tego rodzaju w kraju wzorowej szkoły wraz z internatem dla dzieci zamiejscowych.

W dziedzinie rozbudowy szkolnictwa zawodowego i dokształcającego Gmina poza normalnemi świadczeniami, opartemi na przepisach ustawowych, dążyć musi do popierania społecznej akcji zakładania i utrzymywania prywatnych szkół zawodowych, przemysłowych i handlowych, subwencjonowanych przez Rząd. Z typu tego rodzaju zakładów naukowych założona została w ostatnich latach w Krakowie szkoła rzemiosł o typie fabrycznym, która na razie mieści się przy państwowej szkole przemysłowej. Na cele budowy tej szkoły odstąpiła Gmina dwa morgi gruntu na Rydlówce w Podgórzu na prawie budowy. Szkoła rzemiosł budowana będzie systemem pawilonów, a budowa jej rozpocząć się ma jeszcze w bieżącym roku. Na początek otwarte będą kursy ślusarskie i mechaniki precyzyjnej.

Dawna Akademja Handlowa mieszcząca się w budynku miejskim, została zamienioną na „Szkołę Ekonomiczno-handlową" o zmienionym nieco typie nauki. Ze szkoły tej został wyłączony tak zw. kurs abiturjentów, którego prowadzenie przejęło na siebie Towarzystwo Wyższego Studjum Handlowego, zatwierdzone przez Rząd. Towarzystwo to, jako osoba prawna, przystąpiło do budowy własnego gmachu przy ul. Sienkiewicza na gruncie odstąpionym przez Gminę.

Gmina miasta Krakowa kilkakrotnie starała się u b. rządu austrjackiego o upaństwowienie Akademji Handlowej, proponując oddanie Rządowi na własność budynku, w którym ta szkoła się mieści, oraz zobowiązując się do świadczeń rzeczowych, wynoszących około 10.000 Kor. rocznie przez lat dziesięć. Sprawa ta z powodu wybuchu wojny została odroczoną i dążeniem Gminy będzie w odpowiedniej chwili ponowić swoje starania o upaństwowienie Szkoły Ekonomiczno-handlowej.

We własnym zarządzie prowadzi Gmina od szeregu lat Miejską Szkołę Gospodarstwa domowego, którego to typu szkół w Polsce jest zaledwo kilka. Jak stwierdziła lustracja przeprowadzona przez władze nadzorcze, szkoła rozwija się pomyślnie. Obecnie szkoła Gospodarstwa domowego mieści się w dzierżawionym budynku na Pędzichowie; uczęszcza do niej około 130 uczenic. Studjum obejmuje szkołę gotowania dla uczenic do 14 lat, które otrzymują również naukę innych przedmiotów szkolnych, oraz jednoroczną szkołę gotowania dla dorosłych. Ponadto szkoła urządza 5-cio miesięczne kursy zawodowe krawieczyzny, modniarstwa, haftu, szycia itp.; kursy te odbywają się w miarę zgłoszenia się dostatecznej ilości uczenic, koszty ich prowadzenia pokrywa się bowiem jedynie z opłat uczennic. Do najważniejszych zadań Gminy należy wyszukanie dla tej szkoły odpowiedniego budynku szkolnego, na który to cel wybraną została szkoła św. Scholastyki. Nastąpić to może jednak dopiero z chwilą przeniesienia znajdującej się tam szkoły powszechnej do innego budynku. Projektowanem jest również rozszerzenie planów nauki ze szkoły jednorocznej na dwuletnią, tak, by w program nauk można wstawić naukę o pielęgnowaniu dziecka przy równoczesnem odbywaniu praktyki w żłóbkach miejskich.

W ostatnich czasach wyłonił się projekt założenia »Kuratorjum żeńskiej szkoły gospodarstwa domowego«, którego celem byłoby przejęcie Miejskiej szkoły gospodarstwa domowego. Kuratorjum to powstać ma staraniem Gminy miasta Krakowa, Izby handlowej i przemysłowej, oraz Stowarzyszenia przemysłu gospodnio szynkarskiego w Krakowie. Ze strony Gminy miasta Krakowa przewidzianą jest stała coroczna subwencja na razie w wysokości potrzebnej do pokrycia wydatków na utrzymanie etatowych miejskich sił nauczycielskich zajętych w M. Szkole gospodarstwa domowego, a w razie przechodzenia tych sił na emeryturę, subwencja ta nie może być niższą niż wydatek roczny na utrzymanie dyrektorki i 5 nauczycielek zawodowych. Ponadto potrzebnych funduszów dostarczyć mają Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie, Stowarzyszenie gospodnio-szynkarskie, opłaty szkolne, a nadto przywidziana jest subwencja państwowa. Sprawa ta nie jest jeszcze ostatecznie postanowioną i musi być poddana szczegółowemu rozpatrzeniu.

W całokształcie spraw szkolnych nie można pominąć zmiany jaka zaszła na niekorzyść miasta wskutek wydania przez Ministerstwo Wyznań Relig. i Oświecenia Publ. rozporządzenia z dnia 8 lutego 1921 r. o Radach szkolnych. Z całej dawnej ustawy galicyjskiej z r. 1899 o Radach szkolnych okręgowych, został utrzymany jedynie przepis § 19, według którego miasta Lwów i Kraków są obowiązane dostarczyć dla Rady szkolnej miejskiej lokalu, sił pomocniczych oraz potrzeby kancelaryjne z własnych funduszów. Skarga Gminy m. Krakowa do Trybunału Administracyjnego o zwolnienie z powyższych obwiązków wobec nowej ustawy została rozstrzygniętą na niekorzyść Gminy.

Powyżej cytowana ustawa z r. 1921 ogranicza w wysokim stopniu wpływ Związków samorządowych w szczególności gmin miejskich na szkolnictwo powszechne mimo wielkich świadczeń, jakie one ponoszą. Wpływ na szkolnictwo powszechne mogą wywierać miasta jedynie przez Rady szkolne miejskie, w których poprzednio przewodniczył Prezydent miasta, a które obecnie zostały przemienione na organa rządowe, z inspektorem szkolnym jako przewodniczącym na czele. W Krakowie na ogólną liczbę 19 członków wchodzących w skład Rady szkolnej m. jest zaledwie 5 zastępców Gminy.

Również w miejsce dawnej na zasadach samorządu opartej Rady szkolnej krajowej, składającej się także z przedstawicieli społeczeństwa, wprowadzono ściśle urzędnicze Kuratorja, jako Władze szkolne II. inst.

Stosunek ciał samorządowych do szkolnictwa zawodowego nie został dotychczas ustawowo unormowany. Związki samorządowe nie mają ustawowego obowiązku zakładania lub utrzymywania szkół zawodowych z wyjątkiem publicznych szkół ludowych rolniczych, co bezpośrednio Gminy m. Krakowa nie dotyczy. Dawny wpływ Wydziału krajowego, a obecnie Tymcz. Wydziału samorządowego na szkolnictwo zawodowe, uchylony został

niemal w zupełności w roku 1921, a istniejące w Małopolsce krajowe szkoły i kursa zawodowe, oraz szkoły uzupełniające przemysłowe i handlowe, zarządzane przez tenże Wydział, przeszły z wyjątkiem kilku na mocy rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewn. z dnia 26 października 1921 r. pod zarząd Ministerstwa Oświaty. Jednocześnie zarządziło również Ministerstwo, że wszelkie dotychczasowe świadczenia Gmin i czynników lokalnych na rzecz szkolnictwa zawodowego wpływać mają do skarbu państwa. Stosunek zarządów gminnych do szkół zawodowych nie został dotychczas zmieniony. W myśl obowiązujących przepisów, o założeniu szkoły dokształcającej decyduje Kuratorjum okręgu szkolnego po zasięgnięciu opinji odnośnej Gminy, czy i o ile zobowiąże się ona do ponoszenia przypadających na nią wydatków na utrzymanie szkoły. Oprócz bowiem tak zw. świadczeń rzeczowych ponoszą Gminy 1/3 część wydatków personalnych, zaś Rząd przyczynia się do utrzymania tych szkół jedynie pokryciem 2/3 wydatków personalnych. Nadzór nad szkołami dokształcającemi, przemysłowemi należy do Kuratorjum, zaś organem wykonawczym i doradczym w Zarządzie tychże szkół jest Wydział szkolny miejscowy, w skład którego wchodzi Prezydent miasta, 4 delegatów Rady miejskiej i Naczelnik Wydziału szkolnego Magistratu. Gmina m. Krakowa ma zatem na sprawy szkół przemysłowo-dokształcających pewien wpływ; jest on jednakże w praktyce bardzo nieznaczny.

Jak z powyższego przedstawienia widoczne świadczenia Gmin miejskich na rzecz szkolnictwa powszechnego i zawodowego są bardzo znaczne — nieproporcjonalnie znaczne w stosunku do prerogatyw i wpływów Gminy na to szkolnictwo. Zwłaszcza w większych miastach o znaczniejszej liczbie szkół, wydatki te obciążają w wysokim stopniu budżet gminny i jednym ze starań Gminy musi być wyjednanie osobnych i dostatecznych źródeł dochodów na szkolnictwo powszechne i przemysłowe dokształcające.

Miasto Kraków stanowi samo przez się rzadki w Europie zabytek architektury średniowiecznej. Architektura miasta, jego zabytki w zabudowie śródmieścia, w licznych kościołach, gmachach, sięgające czasów pierwszych Jagiellonów, a nawet Piastów, stanowią prawdziwy, nieoceniony wprost skarb, który Zarząd miasta ze szczególną pieczołowitością i opieką otaczać musi. Pozatem Kraków, będący przez 126 lat niewoli jedyną ostoją polskości narodu, stał się ośrodkiem myśli i dążeń narodowych polskich, Piemontem pomników jego chwały i kultury dziejowej. Wyrazem tego są liczne zbiory naukowe istniejące przy uczelniach krakowskich, muzea, gabinety, bibljoteki, zbiory pamiątek, dzieł sztuki. Gmina posiada jeden z najbogatszych w Polsce zbiorów stanowiących Muzeum Narodowe, rok rocznie się powiększający, zbiór niezwykłej wartości nietylko majątkowej, lecz, co ważniejsza, artystycznej i historycznej. Brak odpowiedniego budynku i szczupłość dotychczasowego pomieszczenia nie pozwala na wystawienie wszystkich zbiorów jakie Muzeum posiada, powoduje niszczenie wielu przedmiotów, odstrasza często miłośników sztuki od ofiar i darów na rzecz Muzeum, wreszcie nie pozwala myśleć o przyjmowaniu depozytów, które w zagranicznych muzeach i galerjach tak poważną rolę odgrywają.

Rozwój Muzeum Narodowego, w szczególności stały z roku na rok powiększający się stan jego zbiorów, postawił na porządku dziennym jako najpilniejsze, powiedzmy piekące wprost zadanie gospodarki miejskiej, sprawę pomieszczenia zbiorów muzealnych. Datuje się ona od roku 1908, w którym Prezydjum miasta zwróciło się w myśl uchwały Komitetu Muzeum Narodowego do ówczesnego Wydziału Krajowego z prośbą o zarezerwowanie gmachu szpitala garnizonowego na Wawelu na rzecz Muzeum Narodowego. Już wtedy w motywach prośby podniesiono brak miejsca tak w Sukiennicach, jakoteż w Muzeum Czapskich przy ul. Wolskiej, wskutek czego znaczna część zbiorów znajdujących się w pakach nie może być dostępną dla zwiedzającej publiczności, zwłaszcza, że napływające dary powiększają stale zbiory Muzeum; podkreślono również fakt, że szereg ofiarodawców cofnął swe dary z powodu braku miejsca na ich wystawienie.

Motywy ówczesnej prośby nie straciły niczego ze swej wagi i aktualności, przeciwnie kwestja ta z roku na rok silniej się zaostrza. Znaczna część zbiorów pomieszczona w pakach, społeczeństwo z nich nie korzysta, dalszy rozwój Muzeum stanął na martwym punkcie. Liczni poprzednio ofiarodawcy nie mając pewności umieszczenia swoich zbiorów, unikają składania tychże na rzecz Muzeum Narodowego i zwracają swoją ofiarność do zbiorów państwowych, które dysponując odpowiedniemi pomieszczeniami mogą ofiarodawcom zapewnić wystawienie ich darów, a tem samem oddanie ich na użytek publiczności. Z licznych wypadków, jakie się zdarzyły, dość przytoczyć oddanie zbiorów kilkumiljonowej wartości, będących własnością p. Krosnowskiego, a wywiezionych z Petersburga Muzeum państwowemu w Warszawie mimo, że pertraktował on z Muzeum Narodowem w Krakowie o umieszczenie tychże w naszem mieście. W ostatnich czasach zapowiedział odebranie swojej bardzo cennej galerji starych obcych mistrzów Leon hr. Piniński, którego dary znajdujące się od kilku lat w depozycie Muzeum Narodowego miały być temuż Muzeum darowane. Obecnie Leon hr. Piniński oddaje je do zbiorów państwowych na zamku królewskim na Wawelu.

Brak miejsca, obecne rozmieszczenie zbiorów nie odpowiadające zupełnie wymaganiom muzealnictwa, »zatapetowanie« Sukiennic obrazami, a przepełnienie Muzeum Czapskich taką ilością zbiorów, że zwiedzającym nie daje jasnego przeglądu zbiorów, wywierać musi ujemne wrażenie w pierwszym rzędzie na zwiedzających cudzoziemcach, którzy zachwycając się naszemi dziełami sztuki zwracają bardzo często uwagę na brak miejsca i nie należyte ułożenie dzieł, a podkreślić należy, że frekwencja zwiedzających w ostatnich latach w porównaniu z frekwencją przedwojenną wzrosła kilkakrotnie, a w okresie letnim przez Muzeum Narodowe przewija się kilkadziesiąt tysięcy osób zwiedzających.

Te wszystkie trudności rozwiązać może tylko wybudowanie nowego gmachu Muzeum Narodowego. Koszty budowy gmachu któryby pomieścił nietylko wszelkie zbiory Muzeum, pomieścił kancelarje, pracownie, mieszkanie dla personalu muzealnego, ale posiadał również rezerwę miejsca na pomieszczenie przyszłych zbiorów i depozytów prywatnych wyniosłyby kilka miljonów złotych. Wydatek to bardzo poważny przekraczający możliwość finansową gminy, stąd też zabiegi gminy szły jak wspomniano po-

przednio w kierunku uzyskania na cele pomieszczenia zbiorów muzealnych budynku poszpitalnego na Wawelu. Istotnie też Wydział Krajowy wydzierżawił gmach poszpitalny na Wawelu Gminie miasta Krakowa na okres 99 lat za symbolicznym czynszem w kwocie 1 korony rocznie, udzielając ponadto subwencji na adaptacje gmachu, które Gmina przeprowadziła kosztem 300.000 koron. Państwo Polskie nie uznało powyższej umowy i nakazało opróżnić znajdujące się tam składy Muzeum. Głównym motywem tego zarządzenia był zamiar zburzenia brzydkiej budowy austrjackiej szpecącej otoczenie Zamku królewskiego.

W tym stanie rzeczy w Komitecie Muzeum Narodowego podjęto ponownie myśl budowy osobnego gmachu muzealnego, choćby częściowo i sukcesywnie.

Rada miasta przeznaczyła na budowę Muzeum Narodowego plac przy wylocie ulicy Wolskiej. Opracowano plany — sprawa rozbiła się o brak funduszów.

Wrócono zatem do koncepcji przebudowy gmachu poszpitalnego na Wawelu. Opinja publiczna podzieliła się na dwa obozy, zwolenników przebudowy szpitala na Wawelu i oświadczających się za budową nowego gmachu, a na razie przynajmniej jednego pawilonu. Zwolennicy budowy nowego gmachu podnoszą, że budowa będzie tańszą, aniżeli kosztowne odnowienie bardzo zniszczonego budynku poszpitalnego. Podkreślają również, że jeżeliby nawet obecne starania o utrzymanie w mocy wydzierżawienia gmachu poszpitalnego doprowadziły do skutku, to nie można mieć zupełnej pewności czy taka umowa nie zostałaby kiedyś anulowaną przez Rząd, a tem samem, czy sprawa umieszczenia zbiorów Muzeum Narodowego nie wróciłaby znowu do dzisiejszego stanu. Dalszym motywem podnoszonym przez zwolenników budowy nowego gmachu Muzeum Narodowego na przeznaczonem na to przez Radę miejską miejscu przy wylocie ul. Wolskiej, stanowi pojawiająca się w ostatnich czasach w dziennikach coraz częściej wiadomość o zamierzonem dokończeniu w najbliższych latach odnowienia Zamku Królewskiego na Wawelu, który ma być umeblowany stylowo, a tem samem tworzyć będzie osobne państwowe Muzeum. Umieszczenie zatem dwóch Muzeów obok siebie nie jest pożądanem i może się odbić niekorzystnie na frekwencji zwiedzających.

Budowa jednego pawilonu nowego gmachu Muzeum Narodowego według kosztorysu sporządzonego przez Prof. Dra Szyszkę Bohusza według cen z dnia 1 lutego 1926 r. miała kosztować około 700 tysięcy złotych. Na koszta tej budowy posiada Towarzystwo budowy nowego gmachu dla Muzeum Narodowego w Krakowie połowę kamienicy w Tarnowie mieszczącej Urząd pocztowy, a zapisanej Towarzystwu przez śp. Karola Corrazzę, przedstawiającej wartość około 180.000 złotych, dalej 12 wagonów cementu oddane przez Towarzystwo Górka, a zdeponowanych w Gminie m. Krakowa, a w końcu przyrzeczenia różnych darów w materjałach budowlanych lub częściach gotowych do dokończenia budowy (n. p. odrzwia marmurowe) wartości około 52 tysiące złotych.

Projektowana przez prof. Dra Szyszko-Bohusza budowa jednego pawilonu nie rozwiązałaby jednak sprawy pomieszczenia wszystkich zbiorów Muzeum Narodowego i nie uchyliłaby konieczności rozdzielenia zbiorów w kilku budynkach. Projektowany pawilon pozwoliłby na udostępnienie dla publiczności pewnej części zbiorów Muzeum, kryjących się obecnie w magazynach i urządzenie ich racjonalnie według zasad muzeologji. Znalazłyby więc tam częściowo pomieszczenie zbiory sztuki starożytnej (Egipt, Grecja, Rzym), sztuki wschodniej, zabytki z okresu średniowiecznego, renesansu, baroka, rokoka, oraz zabytki z okresu aż do połowy XIX. wieku włącznie. W obecnym lokalu Muzeum Narodowego w Sukiennicach pozostałyby dzieła nowoczesnego malarstwa i rzeźby tj. od r. 1850, a Muzeum Czapskich mieściłoby gabinet numizmatyczny, gabinet rycin i Muzeum (książki, stare druki, oprawy itp.).

Bezcenne zbiory fundacji Feliksa Jasieńskiego na rzecz Muzeum Narodowego stanowiące oddział Muzeum Narodowego tegoż nazwiska, mieszczą się obecnie w 4 pokojach, będących równocześnie prywatnem mieszkaniem ofiarodawcy. Brak odpowiednich warunków pomieszczenia zbiorów, szkodliwy jest nietylko dla konserwacji zbiorów, których nie można należycie odczyszczać, lecz także bardzo krępującym dla ofiarodawcy, który prawie że niema miejsca na swobodne poruszanie się wśród 15 tysięcy przedmiotów »zmagazynowanych« w 4 pokojach prywatnego mieszkania.

Perłą zbiorów fundacji Feliksa Jasieńskiego jest dział barwnych drzeworytów japońskich, obejmujący przeszło 4 i pół tysiąca plansz i 248 albumów. Jest to w Europie jeden z najpiękniejszych pod względem jakości i ilości zbiór drzeworytów japońskich, drugi może po najsławniejszym zbiorze bibljoteki publicznej w Leidzie w Holandji. Zbiory japońszczyzny Feliksa Jasieńskiego mają sławę światową i szereg miłośników i zbieraczy drzeworytów z zagranicy, a nawet z Ameryki oświadczali niejednokrotnie gotowość przybycia do Krakowa specjalnie dla oglądnięcia tych zbiorów. Niestety z powodu braku miejsca, w którym możnaby rozłożyć teki i pokazać wszystkie drzeworyty, Zarząd Muzeum zmuszony jest odmawiać oglądania swoich zbiorów co bezwątpienia wyrządza szkodę miastu. Ten stan rzeczy wymaga bezwątpienia specjalnego zajęcia się sprawą należytego pomieszczenia zbiorów oddziału im. Feliksa Jasieńskiego. Komitet Muzeum Narodowego stara się wszelkiemi siłami by zbiory te znalazły pomieszczenie w kamienicy przy ul. Szczepańskiej 11, ofiarowanej na rzecz Muzeum Narodowego przez pp. Szołajskich i przeznaczonej oddawna na ten cel. Ze względu na ochronę lokatorów zrealizowanie tego planu obecnie jest możliwe tylko przez nadbudowanie trzeciego piętra na pomieszczenie zbiorów. Koszty nadbudowy III piętra wynosiłyby około zł. 110.000, a w urządzonym oddziale Muzeum Narodowego im. F. Jasieńskiego znalazłyby się oprócz całego działu sztuki japońskiej także działy: grafika europejska w XIX. wieku, sztuka polska z okresu pomatejkowskiego, tkaniny, dywany i kilimy polskie i wschodnie od XVI. wieku, ornaty od XV. wieku, oraz najbogatszy w Polsce zbiór pasów litych i jedwabnych polskich, perskich, tureckich, ormiańskich, francuskich itd. wreszcie pasów metalowych rozmaitego pochodzenia i czasu. Ponadto znalazłaby tam pomieszczenie bardzo bogata bibljoteka z zakresu sztuki, posiadająca wielką ilość wydawnictw artystycznych, obecnie dla badaczy historji sztuki zupełnie niedostępna.

Troską Zarządu Gminy m. Krakowa jest jednak nietylko troska o należyte zachowanie i umieszczenie zbiorów, lecz także kwestja uzupełnienia zbiorów polskiej sztuki obrazami Matejki, Siemiradzkiego, Chełmońskiego

i innych wielkich mistrzów. Galerja Muzeum Narodowego, mimo iż jest największą w Polsce, posiada pewne luki, które należałoby uzupełnić i to możliwie jaknajprędzej, gdyż dzieła sztuki zakupywane są w stosunkowo wielkich ilościach przez zagranicę i wywożone z kraju bezpowrotnie. Dlatego koniecznem jest zwiększenie w budżecie corocznej dotacji na zakupno dzieł dla uzupełnienia galerji obrazów.

Kończąc omówienie sprawy pomieszczenia zbiorów muzealnych, dojść się musi do konkluzji, że ani pomieszczenie zbiorów muzealnych w gmachu poszpitalnym na Wawelu, ani budowa jednego pawilonu omawianego zagadnienia w sposób odpowiadający dążeniom Zarządu miasta i potrzebom szerokich sfer ludności zadość nie uczyni. Sprawa ta musi czekać na zaciągnięcie przez Gminę, większej pożyczki inwestycyjnej która jedynie umożliwi postawienie sprawy pomieszczenia zbiorów muzealnych na właściwej platformie tj. w osobno na ten cel zbudowanym gmachu monumentalnym. Prowadzona w ostatnich czasach i na posiedzeniach Rady miejskiej i na szpaltach miejscowej prasy namiętna czasem dyskusja na temat pomieszczenia zbiorów Muzeum Narodowego wyświetliła w sposób wyczerpujący wszelkie strony omawianego zagadnienia, którego rozwiązanie zależy, jak to poprzednio wykazałem, wyłącznie od możności zadysponowania, na ten cel przez Gminę m. Krakowa, odpowiednim funduszem.

Dalszą instytucją naukowo-kulturalną, utrzymywaną przez Gminę miasta, jest Archiwum aktów dawnych miasta Krakowa, mieszczące się w miejskim budynku przy ul. Siennej 16. Jak sama nazwa wskazuje, głównym celem tej instytucji jest zbieranie i przechowywanie dokumentów i aktów, dotyczących historji miasta Krakowa. Tak jak Muzeum Narodowe, tak również i Archiwum aktów dawnych cierpi na brak miejsca, przez co wiele aktów złożonych w tekach i pakach nie jest dostępnych dla szerszej publiczności i badaczy. Do jednej zatem z najpilniejszych spraw należy budowa nowej, jednopiętrowej oficyny w podwórzu budynku Archiwum. Sprawa ta była wielokrotnie przedmiotem obrad Komisji archiwalnej. Koszta budowy oficyny zostały ustalone przez Budownictwo miejskie w roku 1924 na 17.500 zł., dzisiaj niewątpliwie wyniosłyby znacznie więcej. W oficynie pomieszczone byłyby księgi i akta gmin podmiejskich przyłączonych do Krakowa, dalej księgi kasowe Miejskiej Izby Obrachunkowej, które obecnie w znacznej części złożone są na stosach a powiększają się z roku na rok, oraz część Archiwum Naczelnego Komitetu Narodowego i Archiwum Legjonów (wydawnictwa, druki), których historja związaną jest ściśle z dziejami m. Krakowa. Racjonalne rozmieszczenie tych zbiorów pociągnie za sobą konieczność należytego ich utrzymywania t. j. oprawienia, zbroszurowania, sprawienia tek i t. d., co wymagać będzie wstawienia do budżetów na lat 6 conajmniej 1.000 zł. corocznie w wydatkach nadzwyczajnych.

W związku z rozszerzeniem Archiwum koniecznem jest przeprowadzenie w budynkach pewnych adaptacji w szczególności ogrzewania centralnego, zaprowadzenia instalacji elektrycznej w salach kancelaryjnych, a nadto rozszerzenia sieci dzwonków alarmowych pożarnych w salach Archiwum. Koszta powyższych inwestycji obliczono na sumę około 11.000 złotych. Urządzenie wewnętrzne nowego skrzydła oficyny wymagać będzie wydatku w kwocie 5.000 zł., tak, że ogólne koszta, związane z rozszerzeniem Archiwum a objęte planem gospodarczym na najbliszy okres 6-cioletni, wyniosą około 40.000 zł.

Z zakresu wydawnictw Archiwum, projektowany jest przez Dyrekcję druk III-go tomu »Katalogu Archiwum«, co pociągnie za sobą wydatek w okresie 6-cioletnim po około 1.000 zł. rocznie.

Do instytucji miejskich, spełniających zadania kulturalne, należy również M. Muzeum Przemysłowe im. Dra Adrjana Baranieckiego w Krakowie, mieszczące się we własnym gmachu przy ul. Smoleńskiej. Instytucja ta zawdzięcza swoje powstanie Drowi Baranieckiemu, który w r. 1868 ofiarował Gminie miasta Krakowa swój zbiór okazów z różnych gałęzi przemysłu i rękodzieł, oraz bibljotekę. Liczne następne dary osób prywatnych przyczyniły się w ten sposób do powstania poważnej instytucji Muzeum Przemysłowego o charakterze wybitnie pedagogicznym w dziedzinie przemysłowej i rękodzielniczej. Otwarty w r. 1907 »Krajowy Instytut popierania rękodzieł i przemysłu« o zadaniach, które należycie określa sama nazwa, został w roku 1920 włączony do Muzeum, tworząc w ten sposób zakład o szeroko zakrojonych ramach z działalnością wybitnie edukacyjną w dziedzinie podniesienia poziomu wytwórczości przemysłowej w kraju, tak pod względem technicznym, jak i estetycznym.

Wytyczone cele spełnia Muzeum przez urządzanie kursów zawodowych i ogólno-kształcących, odczytów, przez wydawanie czasopism i podręczników fachowych, przez urządzanie wystaw i konkursów, oraz przez udzielanie porad technicznych i artystycznych.

W obecnej chwili Muzeum Przemysłowe składa się ze zbiorów, bibljoteki, warsztatów, oraz sal wykładowych i rysunkowych. Zbiory Muzeum obejmują około 25.000 okazów przemysłu artystycznego, a do najcenniejszych zaliczyć należy zbiory fajansów i porcelany polskiej i zagranicznej, bogaty zbiór rodzimej ceramiki ludowej, kollekcję tkanin średniowiecznych, oraz zbiór obrazków podhalańskich malowanych na szkle. Bibljoteka Muzeum liczy dziś około 40.000 tomów i 15.000 rycin, fotografji, oraz rysunków z zakresu sztuki i rzemiosł i śmiało można powiedzieć, że jest to jedna z najbogatszych bibljotek zawodowych w Polsce. Przy bibljotece mieści się bezpłatna czytelnia.

Integralne oddziały Muzeum stanowią pracownie introligatorska, metalowa, stolarska, fotograficzna, hafciarska, a nadto drukarnia, cynkografja i kilimkarnia. Wszystkie te pracownie zaopatrzone są w odpowiednie maszyny, możliwie najnowszych systemów. W Muzeum znajduje się duża sala odczytowa, zaopatrzona w aparat kinematograficzny, oraz epidjaskop, a nadto cztery sale, przeznaczone do celów rysunkowych i wykładowych, które w razie potrzeby zamienia się na cele wystawowe.

Dyrekcja Muzeum wydaje własny miesięcznik p. t. »Rzeczy piękne«, poświęcony artystycznej wytwórczości przemysłowej i rękodzielniczej, oraz sztuce stosowanej. Rokrocznie organizuje Muzeum szereg kursów zawodowych, odczytów i wykładów, konkursów i wystaw.

Dużą frekwencją cieszy się urządzana przez Muzeum Szopka Krakowska, oparta na swojskich motywach ludowych.

Budżet Muzeum wynosi przeciętnie w rozchodach

zł. 110.000 rocznie, z której to sumy 62% pokrywane jest z dochodów własnych instytucji, 8% pokrywane jest z subsydjów Ministerstwa Oświaty, zaś 30% wydatków pokrywa Gmina miasta Krakowa.

Jak z powyższego przedstawienia widać, Muzeum Przemysłowe postawione jest na stopie nowoczesnych, europejskich wymagań. Podobnie jednak jak i w innych instytucjach miejskich okres martwoty gospodarczej przeszło 10-ciu lat stawia przed Zarządem Gminy konieczność przeprowadzenia pewnych inwestycji, w szczególności rozszerzenia gmachu Muzeum, oraz odnowienia i zmodernizowania urządzeń poszczególnych pracowni.

Gmach Muzeum Przemysłowego, który przy budowie planowany był dla zupełnie innego typu instytucji, okazał się z biegiem czasu za szczupły. W szczególności daje się odczuwać kompletny brak magazynów, a rozszerzająca się stale bibljoteka i zbiory muzealne, wymagają nowych sal. Z tych względów zachodzi potrzeba wybudowania w podworcu gmachu Muzeum pawilonu, w którym umieszczonoby magazyny, oraz mieszkania dla służby i pomieszczenia dla uczestników kursów Muzeum, przyjeżdżających z prowincji, a dla rozszerzenia pomieszczeń bibljoteki koniecznem jest wykonanie nadbudowy piętra na głównym budynku Muzeum. Konserwacja budynków wymaga następnie wymiany podłogi drewnianej w hali maszyn, pracowni metalowej na podłogę betonową. Koszta powyższych inwestycji wyniosą kwotę około 290.000 złotych.

Niektóre pracownie, w szczególności metalowa i introligatorska, posiadają częściowo urządzenia przestarzałe, niedające się dłużej używać do prowadzenia kursów na poziomie, odpowiadającym dzisiejszym wymaganiom. Toteż koniecznem jest zakupienie dla pracowni metalowej czterech maszyn do obrabiania metali, oraz przerobienia kuźni na system amerykański, dla pracowni introligatorskiej zakupna maszyny do cięcia i do szycia, a nowo otwarta pracownia psychotechniczna, niezbędna placówka w Krakowie przy zapoczątkowanej organizacji przedsiębiorstw przemysłowych na naukowych podstawach, wymaga rozszerzenia pomieszczenia pracowni, koniecznego dla należytego jej funkcjonowania. Pozatem wszystkie inne pracownie wymagają drobnych uzupełnień w narzędziach.

Na zrealizowanie powyższych projektów potrzebna jest kwota około 30.000 złotych.

Drukarnia Muzeum, ostatnio rozszerzona i zaopatrzona w najnowsze maszyny, wymaga, jedynie ze względu na zmianę prądu przez Elektrownię miejską ze stałego na zmienny, wymiany motorów, których Muzeum posiada około 30-tu, przyczem liczyć się należy z dopłatą różnicy cen motorów w kwocie około 30.000 zł.

Wskutek ciężkich warunków w czasie wojny i w latach powojennych, bibljoteka i zbiory muzealne wykazują pewne braki, których uzupełnienie byłoby z wielu względów bardzo pożądane. W zbiorach zaś należy uzupełnić poważne braki w dziale urządzeń wnętrz. Przy zaspokojeniu tych potrzeb trzeba liczyć się z wydatkiem około 30.000 złotych. Wszystkie wydatki inwestycyjne Muzeum Przemysłowego wymagają zatem kwoty około 380.000 złotych.

W ten sposób wyposażone Muzeum Przemysłowe stanowić będzie jedną z najpoważniejszych w Polsce instytucji tego rodzaju.

Ostatnią placówką kulturalną, o której omówić pragnę niniejszem opracowaniem, są teatry miejskie. Sprawa teatru miejskiego im. J. Słowackiego była w grudniu ub. roku przedmiotem szczegółowej dyskusji na Radzie miasta z okazji złożenia sprawozdania za ostatni trzechletni okres działalności teatru. Przy tej sposobności rozważaną była kwestja czy należy prowadzić teatr we własnym Zarządzie, czy też korzystniejszem będzie dla Gminy wydzierżawienie. Decyzja w tej mierze jest trudną, poza bowiem stroną ściśle finansową, mieści ona momenty natury kulturalnej, z któremi Zarząd miasta bezwarunkowo liczyć się musi.

Sprawa teatralna stała się po wojnie problemem trudnym do rozwiązania nietylko w Krakowie, w całej Polsce, ale niemal w całej Europie. Teatry są wszędzie przedsiębiorstwem deficytowem. Przyczyn tego zjawiska szukać należy nietylko w powojennych stosunkach gospodarczych, w zubożeniu inteligencji, lecz również w psychice społeczeństwa, uczęszczającego chętniej do kina, niż do teatru, dalej w dekadencji twórczości literackiej, a wkońcu w drożyźnie sił aktorskich wybitniejszych, pobierających bez porównania większą gażę, niż przed wojną.

Gmina miasta Krakowa prowadzi od kilku lat teatr we własnym Zarządzie. Wyniki gospodarki teatralnej w ostatnich latach stwierdzają, że Gmina musi dopłacać na pokrycie deficytu teatralnego miesięcznie około 30.000 zł., gdyż wydatki miesięcznie wynoszą przeszło 60.000 zł., a ogólny dochód z biletów, bufetu, garderoby itd. nie przekracza 30.000 zł. Deficyt ten, jak to stwierdziła komisja teatralna, nie jest spowodowany złą gospodarką Dyrekcji teatru, ale ma swą wyłączną przyczynę w małej frekwencji publiczności. Pozatem podnieść należy, że część wydatków na konieczne inwestycje teatralne, jak sprawienie nowych mebli, kostjumów, dekoracji itd. przyczynia się do powiększania inwentarza teatru miejskiego, a temsamem jego majątku.

Zupełnie jest zrozumiałem, że wśród ciągłej konieczności subwencjonowania teatru i to poważną, jak na stosunki krakowskie, roczną kwotą, bo 360.000 zł., sprawa wydzierżawienia teatru miejskiego jest ciągle rozpatrywaną. Prawdopodobieństwo konieczności udzielenia dzierżawcy stałej subwencji, jak to się dzieje w innych miastach, i utrata bezpośredniego wpływu na prowadzenie teatru i dobór wystawianych sztuk, przemawia za prowadzeniem teatru we własnym Zarządzie, zwłaszcza, że o ile teatr prowadzony byłby na poziomie dzisiejszym i przy utrzymaniu obecnych cen miejsc, z dużą dozą pewności przypuszczać należy, że subwencja dzierżawcy odpowiadałaby mniejwięcej dzisiejszej wysokości dopłaty, co ostatecznie tak czy owak rzecz biorąc, stanowi dla Gminy jednakowy wydatek. Rzecz jasna, że o ileby się znalazł dzierżawca, dający gwarancję prowadzenia na wyłącznie własne ryzyko teatru na właściwym poziomie, oraz gwarancję wypełniania swych ewentualnych zobowiązań wobec Gminy, sprawa wydzierżawienia stałaby się aktualną. Nie należy przypuszczać, aby obecny kryzys teatrów był stałym i stan dzisiejszy może być przejściowym. Już obecnie pewne objawy poprawy sytuacji są widoczne, niewątpliwie też publiczność, którą w ostatnich latach zabrały kina, wróci po jakimś czasie do teatru, stwarzając mu warunki dawnej pracy i świetności. Przez czas jednak przej-

ściowy Gmina musi się liczyć z wydatkiem na pokrycie niedoboru teatralnego w kwocie około 400.000 zł. rocznie.

Ostatecznością wprost niedopuszczalną byłoby zamknięcie teatru i odstępowanie samego budynku od wypadku do wypadku na różne imprezy. Wydatki Gminy wprawdzie, poza zwykłemi wydatkami na utrzymanie budynku, ograniczyłyby się do minimum, pozbawienie jednak ludności tej jedynej, kulturalnej rozrywki, z której korzystają nietylko mieszkańcy miasta Krakowa, lecz i przejezdni z całej zachodniej Małopolski, Śląska i południowej Kongresówki, zaprzepaściłoby tradycje i znaczenie kulturalne miasta, którego obowiązkiem jest tę placówkę, nawet przy znaczniejszych ofiarach, utrzymać i prowadzić.

Celem zapewnienia możności kształcenia się adeptom sztuki teatralnej, Gmina od szeregu lat utrzymuje szkołę dramatyczną, dostarczającą rok rocznie narybku aktorskiego dla teatrów w Polsce. Szkołę tę, która utrzymuje się z funduszów własnych, tj. z opłat uczniów, prowadzić będzie Gmina i nadal.

Drugi budynek teatralny, przy ul. Rajskiej, Gmina m. dzierżawi prywatnemu przedsiębiorstwu operetkowemu i w przyszłości go również dzierżawić będzie.

Sprawę ochrony zabytków architektury miasta i związane z nią problemy omówiłem w jednym z poprzednich ustępów.

Oto w najogólniejszym zarysie zadania, czekające Gminę w dziedzinie oświaty kultury i sztuki. Kończąc niniejszy ustęp, pragnę parę słów poświęcić sprawom dotąd nieporuszanym.

Rozwój Krakowa, jako ośrodka nauki i kultury południowo-zachodniej połaci Rzeczypospolitej, iść musi po linji utrzymania i rozwoju tego właśnie charakteru miasta. Nie jest też bynajmniej obojętnym rozwój wyższych uczelni, mających siedzibę w Krakowie; stąd płyną dążenia do utrzymania wydziału architektury w Akademji Sztuk Pięknych, do zamiany Akademji Górniczej na Politechnikę z wydziałami górniczym i hutniczym, stąd dążność do założenia czytelni i bibljoteki publicznej, której bardzo poważne zaczątki istnieją już przy Muzeum Przemysłowem pod nazwą Bibljoteki publicznej im. Ernesta Bandrowskiego, obejmującej kilkanaście tysięcy dzieł a kilkadziesiąt tysięcy tomów, stąd wreszcie pragnienie posiadania stałej opery, stojącej na poziomie wymagań miast zachodnich, pragnienie na razie nieziszczalne.

Zarówno sam przez się, jak i przez swe położenie na granicy Podhala, na drodze do najsławniejszych uzdrojowisk Polski i najpiękniejszych krajobrazowo ziem Polski — Kraków stać się powinien centrum ruchu turystycznego, centrum wycieczek z Polski i zagranicy. W tym kierunku potrzeba z jednej strony rozbudowy i poprawy sieci dróg bitych, łączących Kraków z resztą kraju i z Podkarpaciem, odpowiedniego rozkładu ruchu pociągów na linjach kolei żelaznych — z drugiej powstania w samem mieście szeregu instytucyj, któreby rozwój turystyki ułatwiały. Do instytucyj takich zaliczyć trzeba budowę reprezentacyjnego domu miejskiego dla pomieszczenia i przyjmowania wybitniejszych wycieczek zagranicznych, zjazdów naukowych i fachowych, tudzież gości Gminy, dalej domów noclegowych, lub schronisk dla wycieczek dzieci szkolnych, wycieczek ludowych, zawodowych, w których za małą ewentualnie opłatą, zwiedzający Kraków mogliby znaleźć przyzwoity nocleg a także zdrowe pożywienie.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA i ROZPORZĄDZENIA.

L. 3191/27
Prez.

Kraków, dnia 4 lipca 1927 r.

O wypłacie odsetek za drugie półrocze 1926 roku od obligacyj Gminy miasa Krakowa z r. 1909.

OGŁOSZENIE.

W myśl zarządzenia Minist. Spraw Wewnętrznych z dnia 30-go listopada 1926 roku Nr. III. SF. 6372/26 wypłacać będzie Główna Kasa miejska w Krakowie począwszy od dnia 15 lipca 1927 r. 4% odsetki od obligacyj Gminy miasta Krakowa z roku 1909 złożonych w tejże Kasie do konwersji i będących własnością obywateli polskich, tudzież od obligacyj uznanych przy złożeniu za własność obywateli francuskich, angielskich, amerykańskich, czechosłowackich i włoskich za czas od 1 maja 1926 do 30 października 1926 r. w wysokości obliczonej w projekcie planu amortyzacyjnego t. j. od każdych 200 koron nominalnej wartości obligacji:

1) wypuszczonych w r. 1909 po 94 grosze,
2) „ w mies. lutym 1919 po 28 gr.

Od wypłaty odsetek wyłącza się na razie obligacje uznane przy złożeniu za własność obywateli austrjackich, węgierskich, rosyjskich i niemieckich, a to aż do czasu zawarcia przez Rząd Polski z odnośnemi Państwami układu o wzajemne stosowanie ustaw waloryzacyjnych.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

ŚLĄSKI URZĄD WOJEWÓDZKI.

L. 230/5
Sm.

Katowice, dnia 17 czerwca 1927 r.

Umieszczenie korygendów w domu pracy przymusowej w Lublińcu.

Do
Urzędu Wojewódzkiego
w Krakowie.

Województwo Śląskie uruchomiło w październiku roku ubiegłego dom pracy przymusowej w Lublińcu, przeznaczony na pomieszczenie osób skazanych bądź przez sądy bądź też przez inne uprawnione do tego władze na pobyt w domu pracy (ustawa z dnia 24 maja 1885 r. austr. Dz. U. R. P. Nr. 90).

Zakład ten rozporządza obecnie jeszcze pewną ilością wolnych miejsc i może przyjmować korygendów

także z innych Województw. Koszty odstawienia, utrzymania oraz zwolnienia korygenda ponosi dane Województwo, względnie ta instytucja, która jest do tego zobowiązaną na mocy istniejących tam przepisów (Tymczasowy Wydział Samorządowy).

Dzienny koszt utrzymania korygenda w Zakładzie wynosi obecnie 3·50 zł. Z tej kwoty potrąca się zarobek korygenda, który przy 100% zdolności do pracy oraz w razie odpowiedniego wyzyskania istniejących w instytucji warsztatów i zakładów pracy, co oczywiście w znacznym stopniu zależne jest od ilości zatrudnionych w instytucji korygendów, waha się w granicach od około 2·— zł. (dla kobiet 1·35 zł.) do 3·50 zł. i wyżej, a więc zależnie od sumy zarobku korygenda koszt jego utrzymania, ciążący na danej instytucji, odpowiednio się zmniejsza.

Komunikując o powyższem proszę o zgłaszanie wniosków o przyjęcie do domu pracy przymusowej do Wydziału Samorządowego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Wojewoda:
w z. *Żurawski* wr.
Wicewojewoda.

L. 5744/27 Prez. — Kraków, dnia 5 lipca 1927 r.

Podaję do wiadomości zainteresowanym.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 4724/27 M. U. P. — Kraków, dnia 11 lipca 1927 r.

Sprawa opłat targowych na Centr. Targowicy na zwierzęta rzeźne.

OBWIESZCZENIE.

Uchwałą z dnia 18 listopada 1926 r. postanowiła Rada m. pobierać opłaty targowe na Centr. Targowicy na zwierzęta rzeźne w roku budżetowym 1927/8 w dotychczasowej wysokości, a mianowicie:

a) od zwierząt drobnych: cieląt, owiec, kóz po 75 groszy od sztuki;

b) od bydła rogatego rosłego i nierogacizny po 3·— zł. od sztuki.

Reskryptem z dnia 24 marca 1927 Nr. SG. 1056 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu zatwierdziło powyższą uchwałę o tyle, że zgodziło się na przedłużenie terminu poboru wymienionych opłat do dnia 1 lipca 1927.

Następnie rozporządzeniem z dnia 22 czerwca 1927 S. G. 2158 przedłużyło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych powyższy termin do dnia 30 września 1927.

O tem zawiadamia się strony interesowane.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 4723/27 M. U. P. — Kraków, dnia 11 lipca 1927 r.

Sprawa opłat rzezalnianych.

OBWIESZCZENIE

Uchwałą z dnia 18 listopada 1926 r. postanowiła Rada m. pobierać opłaty rzezalniane w roku budżetowym 1927/8 w dotychczasowej wysokości, a mianowicie:

a) od bydła rogatego nad 400 kg. po 10 zł.
b) » » » » 250 » » 9 »
c) » » » » 50 » » 8 »
d) » » » do 50 » (cielęta) 3 zł.
e) od owiec, kóz, baranów po 3 zł.
f) od nierogacizny do 60 kg. po 5 zł.
g) od nierogacizny do 150 kg. po 7 zł.
h) od nierogacizny nad 150 kg. po 9 zł. od szt.

Reskryptem z dnia 24 marca 1927 r. Nr. S. G. 1056 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerst. Skarbu zatwierdziło powyższą uchwałę o tyle, że zgodziło się na przedłużenie terminu poboru wymienionych opłat do dnia 1 lipca 1927 r.

Następnie rozporządzeniem z dnia 22-go czerwca 1927 Nr. S. G. 2158 przedłużyło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych powyższy termin do dnia 30 września 1927.

O tem zawiadamia się strony interesowane.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 4596/27 M. U. P. — Kraków, dnia 12 lipca 1927 r.

Sprawa opłat mytniczych.

OBWIESZCZENIE.

Uchwałą z dnia 18 listopada 1926 r. postanowiła Rada m. pobierać opłaty mytnicze w roku budżetowym 1927/8 w dotychczasowej wysokości, a mianowicie:

1) od zwierząt domowych, idących luzem po 10 gr.
2) od zwierząt domowych w zaprzęgu po 40 gr.,
3) od automobilów osobowych i ciężarowych oraz od doczepek po 2 zł.
4) od autobusów po 3 zł.

Reskryptem z dnia 16 marca 1927 Nr. S. F. 1456 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu zatwierdziło powyższą uchwałę Rady m. z tem, że pomienione opłaty według zatwierdzonych stawek pobierane będą tylko do dnia 1 lipca 1927, a decyzja co do wysokości tych opłat po dniu 1 lipca 1927 r. wydana zostanie łącznie z decyzją o zatwierdzeniu budżetu gm. m. Krakowa na rok 1927/8.

Następnie rozporządzeniem z dnia 1 lipca 1927 r. Nr. S. M. 6487 Województwo krakowskie zatwierdziło powyższe opłaty mytnicze na rok budżetowy 1927/8.

O tem zawiadamia się strony interesowane.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 4828/27 Kraków, dnia 16 lipca 1927 r.
M. U. P.

Sprawa opłat rzezalnianych.

OBWIESZCZENIE.

Uchwałą z dnia 18 listopada 1926 r. postanowiła Rada m. pobierać opłaty rzezalniane w roku budżetowym 1927/8 w dotychczasowej wysokości, a mianowicie:

a) od bydła rogatego nad 400 kg. po 10 zł.,
b) » » » » 250 » » 9 »
c) » » » » 50 » » 8 »
d) » » » do 50 kg. (cielęta) » 3 »
e) od owiec, kóz, baranów po 3 zł.
f) od nierogacizny do 60 kg. » 5 »
g) » » » 150 » » 7 »
h) » » nad 150 » » 9 » od sztuki.

Reskryptem z dnia 24 marca 1927 Nr. S. G. 1056 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu zatwierdziło powyższą uchwałę o tyle, że zgodziło się na przedłużenie terminu poboru wymienionych opłat do dnia 1 lipca 1927 r.

Następnie rozporządzeniem z dnia 22-go czerwca 1927 r. Nr. S. G. 2158 przedłużyło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych powyższy termin do dnia 30 września 1927 roku.

Wreszcie rozporządzeniem z dnia 5 lipca 1927 r. L. S. G. 6491 Województwo krakowskie zatwierdziło budżet m. na rok 1927/8, a tem samem i opłaty rzezalne tym budżetem objęte.

O tem zawiadamia się strony interesowane.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 4829/27 Kraków, dnia 16 lipca 1927 r.
M. U. P.

Sprawa prawa poboru opłat targowych od zwierząt.

OBWIESZCZENIE.

Uchwałą z dnia 18 listopada 1926 r. postanowiła Rada m. pobierać opłaty targowe na Centr. Targowicy na zwierzęta rzeźne w roku budżetowym 1927/8 w dotychczasowej wysokości, a mianowicie:

a) od zwierząt drobnych: cieląt, owiec, kóz, po 75 groszy od sztuki.

b) od bydła rogatego rosłego i nierogacizny po 3 zł. od sztuki.

Reskryptem z dnia 24 marca 1927 Nr. S. G. 1056 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu zatwierdziło powyższą uchwałę o tyle, że zgodziło się na przedłużenie terminu poboru wymienionych opłat do dnia 1 lipca 1927.

Następnie rozporządzeniem z dnia 22-go czerwca 1927 r. Nr. S. G. 2158 przedłużyło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych powyższy termin do dnia 30 września 1927 roku.

Wreszcie rozporządzeniem z dnia 5 lipca 1927 r. L. S. G. 6491 Województwo krakowskie zatwierdziło budżet m. na 1927/8, zatem i opłaty targowe od zwierząt, tym budżetem objęte.

O tem zawiadamia się strony interesowane.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

Do L. M. 22125/27
II-a.

STATUT.

O opłatach od umów o przeniesienie własności nieruchomości na rzecz Gminy miasta Krakowa, zatwierdzony reskryptem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu z dnia 2 maja 1927 r. Nr. S. F. 2459/27.

§ 1.

Na zasadzie art. 13 ustawy z dnia 11-go sierpnia 1923 r. Dz. u. Nr. 94 poz. 747 Gmina miasta Krakowa jest uprawnioną do poboru opłaty od umów o przeniesienie własności nieruchomości.

§ 2.

Opłacie tej podlegają umowy o opłatne przeniesienie własności nieruchomości położonych na obszarze Gminy miasta Krakowa, o ile rzeczone umowy nie podlegają podatkowi od spadków i darowizn.

§ 3.

Opłatę pobiera się w wysokości 2 % sumy stanowiącej podstawę wymiaru państwowej opłaty od przedmiotowej umowy o przeniesienie własności nieruchomości. Do uiszczenia tej opłaty jest obowiązany solidarnie pozbywca i nabywca nieruchomości.

§ 4.

Wymiaru i poboru opłaty dokonuje Magistrat na podstawie danych miarodajnych dla wymiaru państwowej opłaty, których to danych płatnicy gminnej opłaty winni udzielić Magistratowi w ciągu dni 14 po sporządzeniu aktu prawnego umowy, względnie które Magistrat otrzyma dla celów wymiarowych od Urzędu opłat stemplowych stosownie do art. 44 ust. I-b. ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. Dz. u. Nr. 94 poz. 747.

§ 5.

Opłatę należy zapłacić w Głównej Kasie miejskiej w terminie dni 14 po dniu doręczenia nakazu płatniczego.

§ 6.

Zaległa opłata będzie ściągnięta w drodze przymusowej wraz z odsetkami za zwłokę i kosztami egzekucyjnemi w myśl obowiązujących przepisów.

§ 7.

Przeciw wymiarowi opłaty można wnieść odwołanie w terminie i trybie przewidzianych w art. 48 ustawy

z dnia 11 sierpnia 1923 roku Dz. u. Nr. 94 poz. 747. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje obowiązku uiszczenia opłaty.

§ 8.

Za przekroczenie przepisów o wymiarze i poborze opłaty winni — o ile nie podlegają ukaraniu według art. 62 — 66 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. Dz. u. Nr. 94 poz. 747 — będą karani grzywną do wysokości 345·— zł.

§ 9.

Przepisy wykonawcze do niniejszego statutu wyda Magistrat.

§ 10.

Statut niniejszy obowiązuje od dnia ogłoszenia go po zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 2400/27
B. a.

Policzbowanie domów w ulicy Przemyskiej w Dzielnicy VIII. „Kazimierz“ w Krakowie.

Strona lewa.

Liczba domu spis.	Liczba domu porz.	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
		Narożnik ul. Starowiślnej				
35	2	Brand Leib, Chaim Szymon, Franciszka Chana, Gustawa, Bronia i Arnold	370/7		558	
	4	parcela				
	6	parcela				
	8	parcela				
		Narożnik ulicy Halickiej				

Strona prawa.

Liczba domu spis.	Liczba domu porz.	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
		Narożnik ul. Starowiślnej				
	1	parcela				
575	3	Stowarzyszenie „Ognisko“, Żydowski Dom Akademicki w Krakowie	370/25 370/26	557	661	
	5	parcela				
		Narożnik ulicy Halickiej				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 2544/27.
Ba.

W y k a z
zmiany policzbowania domów po stronie lewej ulicy Zamkowej w Dz. XI. Dębniki w Krakowie.

L. porządkowa			Nazwiska właścicieli	LICZBA			UWAGA
L. spis.	stara	nowa		katastralna parcel.	starego wykazu hipot.	nowego wykazu hipot.	
1	2	3	4	5	6	7	8
	6	2	Narożnik ulicy Rybackiej Parcela				
123		4	Maurycy Nass	10/4 145/1	73	146	
	10	6	Parcela				
153	12	8	Jan Świątek	39/6 154	173	185	
184	14	10	Florentynu Miško	155	—	240	
199	16	12	Kazimiera Sokołowska	185	173	262	
195	18	14	Włodzimierz Tarnawiecki	184	173	267	
90 113	20	16	Michalina Makomaska	113 114	79	135 136	
72	22	18	Wolf Finder	73	79	104	
71	24	20	Ostrasz Błażej, Janecka Stanisława, Matylda 2-im. Petronela, Wiktorja, Franciszka 2-im. i Raźna z Janeckich Marja	74 55/14	79	103	
87	26	22	Jakób Matusiak	47 55/1 90	79	102	
			Mur nad Wisłą i narożnik ulicy Rybackiej				

Zestawiono w Budownictwie miejskiem Oddział A. (w Biurze policzbowania domów).

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 3420/27
B. a.

WYKAZ
konsensów budowlanych, wydanych w miesiącu lipcu 1927 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. I.		
Jan Götz	ofic. częścią par. częścią I. p. na lokal restauracyjny	Rynek gł. 30.	A. Czunko	1957/27
Stanisław Wysocki	klozety spłukiw. i boczna klatka schodowa	św. Jana 11.	J. Burzyński	1954/27
Gmina m. Krakowa	ustępy publ. podziem. z częścią nadziem. na poczekalnię tramwaj.	ul. Sienna.	Bud. m. A.	1766/27
Inż. Fr. Drobniak	rozszerzenie ganku na I. p. od podwórza	Szczepańska 1.	Spójnia bud.	2081/27
Adam Szarski	dobud. part. w podwórzu i przerób. wewn.	pl. Szczepański 3.	— —	2041/27
Marja Domańska	mieszkania w poddaszu	ul. Szczepańska 9.	J. Bereta	2393/27
Zgromadz. X. X. Penitencjarzy	dobud. przyziem w podwórzu	Sienna 7.	S. Singer	3034/27
		Dz. III.		
Zarząd dawn. Resursu krakowskiego	przebud. wozowni na garaż z mieszkaniem szofera	Wolska 4.	R. Hand.	1931/27
		Dz. V.		
Dr. Arnold Bolland	nadb. II. p. i adapt. I. p.	Krowoderska 7.	A. Kramarski	1550/27
Hugon Ripper	adapt. 2 piwnic w skrzydle oficyn	Długa 52.	J. Eintracht	2459/27
		Dz. VI.		
Józef Trębacz	nadbud. III. p. i przebud. wychodk.	Topolowa 18.	Z. Szufa	2018/27
		Dz. VII.		
Komitet wykupna kościoła św. Agnieszki	mur ogrodzenia frontow.	Dietla 30.	L. Struzik	1759/27
		Dz. VIII.		
Zarząd bożnicy błp. Wolfa Poppera	mieszk. stróża i klozetów podziemnych	Szeroka 16.	B. Birkenfeld	1221/27
Fryderyk Weingrün	dobud. I. p. ofic.	Starowiślna 60.	Z. Hausner	824/27
		Dz. X.		
Helena Łakomowa	dobud. komórki	Kapelanka 5.	S. Zabłocki	1774/27

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. XI.		
Stanisław Cegielski	pl. dod. domu II. p.	Konfederacka 5.	Kryłoszański	2138/27
Dr. Eug. Kłosowski	pl. dod. bud. I. p. ofic. z mans.	Tyniecka 2.	L. Gutman	2841/27
Alojzy Kukla	nadb. I. p. z poddaszem	Szwedzka 32.	S. Jonkler	732/27
Józef Czerny	dobud. I. p. domu	Skwerowa 35.	E. Skawiński	4665/27
Kościół Narodowy X. Fr. Bończak	part. komórka na klozet spłukiw.	Madalińskiego 10.	— —	1758/27
		Dz. XII.		
H. Ritterman i Siódmak	garaż automobil.	Al. Krasińskiego 10.	Siódmak i Ritterman	1187/27
Dr. L. Landy i Dr. M. Kannenberg	dom IV. p.	róg Al. Krasińskiego i Smoleńsk parc. 46.	R. Hand	2046/27
Antoni Rutkowski	dobud. I. p. domu	Wasilewskiego 9.	J. Stobiecki	1236/27
Regina Seidner	nadb. II. p.	T. Kościuszki 22.	Z. Szufa	798/27
Bogdan i Jan Krauze	dom III. p.	Ks. Morawskiego	Siódmak	1583/27
		Dz. XIII.		
Marja Wieczorek	prow. ogrodzenie w gran. własności	Ks. Józefa 101.	Fr. Madejski	1063/27
J. i W. Pankowie	wychodek z dołem kloacz.	Kr. Jadwigi 104.	Z. Szufa	913/27
Zygmunt Kubaty	part. dom z poddaszem	Kr. Jadwigi 55.	Bereta	2172/27
Marja Kmiecikówna	dom parter.	Kr. Jadwigi 105.	Albin Wiktor	935/27
		Dz. XV.		
Zofja Jamrozowa	III. p. dom z IV. p. od frontu	parc. lk. 165/32 ul. J. Lea	Kaczmarczyk	1496/27
		Dz. XVII.		
Marja Uznańska	dobud. izby mieszk. i wychodka z dołem kloacznym	Warzywna 6.	J. Stobiecki	1681/27
Andrzej Borkowski	przebud. szopy na prow. mieszkanie	Mazowiecka 131.	Szcz. Rakisz	1242/27
Andrzej Kawalec	I. p. dom drew. w oficynie	ul. Łokietka	J. Stobiecki	1080/27
Ska gruntowa „Esge" Ska z ogr.-odp.	prow. ogrodzenie	róg Cieszyńskiej i Wrocławskiej	L. Lisowski	1209/27
Włodzimierz Szylak	dom przyziemny bud. gospod. i oparkanienie	ul. Prądnicka	J. Stobiecki	1625/27
		Dz. XIX.		
Salomon i Leon Kudler	dom I. p.	ul. Mogilska	A. Kramarski	848/27
Izak Bauminger	portjerówka	ul. Grzegórzecka 59.	Ł. Rock	3166/27

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XXI.				
Jan Kobiałka	dom przyziemny	ul. Myśliwska lk. p. gr. 533/8	A. Dostal	858/27
Michał Cieślak Sp.	dom przyziemny	Przywóz p. gr. 1807/2 i 1808/1	A. Sołtys	1426/27
Józef i Katarzyna Ułan	dom przyziem. z facjatką	ul. Wiejska	A. Dostal	1789/27
Dz. XXII.				
Stanisław Żur	II. p. dom	Wielicka 24.	J. Kryłowski	1320/27
Tekla Hajto	nadbud. II. p. i poddasza	św. Benedykta 11.	J. Goldberger	2504/27
Chiel Brühand	nadbud. II. p. i przebud.	pł. Zgody 17.	I. Kurzer	2076/27
Franciszek i Anna Urban	nadbud. III. p. i poddasza	św. Benedykta 9.	J. Goldberger	2777/27
Juljan Grabowski	odnow. kons. domu przyziemn.	Al. Dembowskiego lk. p. gr. 960/3	— —	1735/27
Paweł i Anna Łoś	dobud. przyziem. ofic. i czasowej werandy	Zabłocie 45.	Al. Sołtys	2264/27

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w.r.

NOMINACJE.

P. inż. **Witold Dietrich,** na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 roku prow. geometrą miejskim z poborami IX grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 4630/27).

P. **Zygmunt Bezdek,** kancel. Zarządu Wodociągu m., na zasadzie postanowienia § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. adjunktem rachunkowym Zarządu Wodociągu miejskiego z poborami IX grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 1977/27).

P. **Marja Zającówna,** pomocnica kanc. Magistratu (Wydz. VIII), na zasadzie § 89 statutu m. mianowana została z dniem 1 lipca 1927 roku kancelistą Magistratu z poborami X grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 3738/27).

P. **Tomasz Kasznik,** plutonowy Miejskiej Straży Pożarnej, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. nadetatowym sierżantem M. Straży Pożarnej z poborami XI grupy uposażenia szczebel **e.** (L. prez. 5776/27).

P. **Stanisław Sikora,** plutonowy Miej. Straży Pożarnej, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. nadetatowym sierżantem Miejskiej Straży Pożarnej z poborami XI grupy uposażenia szczebel **d.** (L. prez 5778/27).

P. **Kazimierz Szczepański,** plutonowy Miej. Straży pożarnej, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 nadetatowym sierżantem Miej. Straży Pożarnej z poborami XI grupy uposażenia szczebel **e.** (L. prez. 5907/27).

P. **Władysław Wawrzkiewicz,** plutonowy M. Straży Pożarnej, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. nadetatowym sierżantem Miejskiej Straży Pożarnej z poborami XI grupy uposażenia szczebel **e.** (L. prez. 5779/27).

P. **Jan Jesionka,** na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 nadetatowym sierżantem — szoferem M. Straży Pożarnej z poborami XI grupy uposażenia szczebel **c.** (L. prez. 6002/27).

P. **Michał Nakielny,** szofer M. Straży Pożarnej na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 nadetatowym sierżantem — szoferem M. Straży Pożarnej z poborami XI grupy uposażenia szczebel **d.** (L. prez. 5777/27).

P. **Józef Żakowski,** szofer Miejskiej Straży Pożarnej, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 nadetatowym sierżantem — szoferem z poborami XI grupy uposażenia szczebel **c.** (L. prez. 5774/27).

P. **Leon Woźniak,** prow. werkmistrz Zarządu Wodociągu miejskiego, na zasadzie § 89 statutu miej. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 nadetatowym werkmistrzem Wodociągu miejs. z poborami XI grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 8612/26).

P. **Szymon Juraszewski,** robotnik Zarządu Wodociągu miej., na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 stolarzem Wodociągu miejskiego z poborami XII grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 8558/26).

P. **Jan Sarnecki,** ślusarz-maszynista Zarządu Wodociągu miejskiego, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. maszynistą Wodociągu miejsk. z poborami XII grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 3711/27).

P. **Piotr Kurdziel,** robotnik Zarządu Wodociągu miej., na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 prow. blacharzem Wodociągu m. z poborami XII grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 8614/26).

P. **Maurycy Krischke,** zastępca maszynisty Zarządu Wodociągu miejskiego, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 nadetatowym maszynistą Wodociągu miejskiego z poborami XIII grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 6731/26).

P. **Stanisław Tylko,** robotnik Zarządu Wodoc. miejskiego, na zasadzie § 89 statutu miejs. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. nadetatowym rurnikiem Wodociągu miejskiego z poborami XIII grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 8613/26).

P. **Stefan Czak,** strażak Miejskiej Straży Pożarnej, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 nadetatowym plutonowym Miej. Straży pożarnej z poborami XIII grupy uposażenia szczebel **c.** (L. prez. 5772/27).

P. **Kazimierz Głąb,** strażak Miej. Straży Pożarnej, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 nadetatowym plutonowym Miej. Straży Pożarnej z poborami XIII grupy uposażenia szczebel **d.** (L. prez. 5809/27).

P. **Jan Matoń,** strażak Miejsk. Straży Pożarnej, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 nadetatowym plutonowym Miejskiej Straży Pożarnej z poborami XIII grupy uposażenia szczebel **c.** (L. prez. 5775/27).

P. **Józef Czubaj,** robotnik Zarządu Wodociągu miejskiego, na zasadzie § 89 statutu miejs. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. motorowym Wodociągu m. z poborami XIV grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 6720/26).

P. **Stanisław Bartyzel,** robotnik Zarządu Wodociągu miejskiego, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 prow. smararzem Wodociągu miejskiego z poborami XV grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 6692/27).

P. **Jan Kowalski,** robotnik Zarządu Wodociągu miejskiego, na zasadzie § 89 statutu miejs. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 nadetatowym magazynierem Wodociągu m. z poborami XV grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 6715/26).

P. **Jan Marchewka,** robotnik Zarządu Wodoc. miejskiego, na zasadzie § 89 statutu miejs. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 smararzem Wodociągu m. z poborami XV grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 6704/26).

P. **Leon Mazur,** robotnik Zarządu Wodociągu miejs., na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 smararzem Wodociągu miejskiego z poborami XV grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 6682/27).

P. **Jan Oleksa,** robotnik Zarządu Wodociągu m. na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 smararzem Wodociągu miej. z poborami XV grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 8560/26).

P. **Stanisław Suski,** robotnik Wodoc. miejskiego na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 stróżem Wodociągu miejskiego z poborami XV grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 6655/27).

P. **Władysław Suski,** robotnik Zarządu Wodociągu miejskiego, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 nadetatowym stróżem Wodociągu miejskiego z poborami XV grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 6681/26).

P. **Franciszek Tarnowski,** robotnik Zarządu Wodociągu miejskiego, na zasadzie § 89 statutu miej. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 nadetatowym smararzem Wodoc. miejskiego z poborami XV grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 6694/26).

P. **Jan Tarnowski,** robotnik Zarządu Wodoc. miejskiego, na zasadzie § 89 statutu miejs. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 palaczem Wodciągu miejskiego z poborami XV grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 6725/26).

P. **Jan Wójcik,** prowizoryczny smararz Zarządu Wodociągu miejskiego, na zasadzie § 89 statutu miej. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. smararzem Wodociągu miejskiego z poborami XV grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 6432/26).

P. **Franciszek Goryl,** na zasadzie § 89 statutu m. przyjęty został z dniem 1 czerwca 1927 na prowiz. strażaka M. Straży pożarnej z uposażeniem XV grupy szczebel **a.** (L. prez. 4392/27 .

P. **Stefan Kowenia,** na zasadzie § 89 statutu m. przyjęty został z dniem 1 czerwca 1927 na prowiz. strażaka M. straży pożarnej z uposażeniem XV grupy szczebel **a.** (L. prez. 4393/27).

P. **Aleksander Pstrusiński,** na zasadzie § 89 statutu m. przyjęty został z dniem 1 czerwca 1927 na prowiz. strażaka Miejs. Straży pożarnej z uposażeniem XV grupy szczebel **a.** (L. prez. 4395/27).

P. **Jan Szafraniec,** na zasadzie § 89 statutu m. przyjęty został z dniem 1 czerwca 1927 na prowiz. strażaka M. Straży pożarnej z uposażeniem XV grupy szczebel **a.** (L. prez. 4390/27).

P. **Ludwik Witek,** na zasadzie § 89 statutu m. przyjęty został z dniem 1 czerwca 1927 r. na prowiz. strażaka M. Straży pożarnej z uposażeniem XV grupy szczebel **a.** (L. prez. 4391/27).

P. **Franciszek Wojtasik,** na zasadzie § 89 statutu m. przyjęty został z dniem 1 czerwca 1927 r. na prowiz. strażaka M. Straży pożarnej z uposażeniem XV grupy szczebel **a.** (L. prez. 4394/27).

P. **Tomasz Czechowski,** robotnik Zarządu Wodociągu miej., na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. nadetatowym stróżem Wodociągu miejskiego z poborami XVI grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 6679/26).

P. **Andrzej Wyroba,** robotnik Zarządu Wodociągu miejskiego, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. prowiz. stróżem Wodociągu miejskiego z poborami XVI grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 6671/26).

EMERYTURY.

P. **Inż. Kazimierz Mieczysław** 2-im. **Fedorski,** radca Budownictwa miejskiego przeniesiony został na zasadzie art. 28 lit. a. statutu emerytalnego dla pracowników Gminy stoł. król. m. Krakowa (uchwała z 8-go października 1924 L. pr. 2645/24 Nr. 12 Dz. rozp. m. Krakowa) z powodu stwierdzonej trwałej niezdolności do służby z dniem 1 sierpnia 1927 w stały stan spoczynku, i otrzymał w myśl art. 12 statutu emerytalnego przy zastosowaniu art. 2 statutu emerytalnego z r. 1914 ze względu na policzalną służbę w ilości 30 lat od uposażenia służbowego tj. VI grupy szczebel **f.** (L. prez. 4720/27).

P. **Anna Grzymalska,** wdowa po em. niższym funkcjonarjuszu miejskim, w myśl art. 36 statutu emerytalnego dla pracowników Gminy stoł. król. miasta Krakowa (uchwała z dnia 9-go października 1924 roku L. 2645/24 prez.) otrzymała od dnia 1 lipca 1927 począwszy na czas wdowieństwa pensję wdowią w wysokości 50% emerytury zmarłego męża (miesięcznie w ilości 195 punktów) oraz dodatek regulacyjny w ilości 30 punktów. (L. prez. 5713/27).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Posiedzenie jawne 178 w kad. XVII. z dnia **1 lipca 1927 r.**

Obecni: *Przewodn. Prezydent m.* inż. Karol Rolle.

Wiceprezydent m. inż. Józef Sare.
,, Dr. Ludwik Schneider.
,, Dr. Piotr Wielgus.

Sekretarz Rady m. wz. Władysław Laberschek.

Radców m. obecnych **55.**

Początek posiedzenia o godz. **6^{30} wiecz.**

Przed porządkiem dziennym.

Rada m. udzieliła urlopów następującym radcom miejskim:

Bielesiowi Janowi, Drozdowskiemu Stanisławowi, Ehrenpreisowi Ignacemu, Dr. Ehrenpreisowi Zygmuntowi, Dr. Krzetuskiemu Karolowi, Dr. Langowi Marjanowi, inż. Peltzowi Janowi, Potuczkowi Wacławowi, Rakiszowi Szczepanowi, Staszczakowi Marcinowi, inż. Turskiemu Władysławowi.

Rm. Stanisław K a r t o n wnosi:

Na zasadzie § 76. statutu miejskiego proszę o przydzielenie mnie

1) do Sekcji skarbowej,

2) do komisji dla Zakładów przemysłowych,

3) do Komisji administracyjnej.

U c h w a l o n o.

Rm. Zygmunt K l e m e n s i e w i c z wnosi:

Na zasadzie § 76. statutu miejskiego proszę o przydzielenie mnie

1) do Sekcji ekonomicznej,

2) do Komisji plantacyjnej,

3) do Komisji sanitarnej.

U c h w a l o n o.

Interpelacja.

Rm. Józef M a r s k i wnosi następującą interpelację:

»Podpisany zapytuje Prezydjum m., na czyje polecenie i na mocy jakiej uchwały w dniu 27 czerwca br. wieczór, pobierano za bilety tramwajowe po 30 groszy, nie uwzględniając przytem żadnych zniżek«.

Przewodniczący oświadcza, że udzieli odpowiedzi na następnem posiedzeniu Rady m.

Wnioski nagłe.

Rm. inż. A d e l m a n i towarzysze zgłosili następujący w n i o s e k n a g ł y:

»Brak mieszkań stanowi katastrofę w Krakowie. Nie załatwią tej sprawy hygieniczne urządzenia, budowanie sanatorji, bo podstawą zdrowia jest czyste i hygieniczne mieszkanie. Dotychczasowe wysiłki gminne w tym kierunku są bardzo nikłe a budowa we własnej administracji domów mieszkalnych podraża administrację gminną, zwiększa wydatki i obciąża ludność nowymi podatkami. Ponieważ na prywatną przedsiębiorczość liczyć również nie można, zatem jedynem załatwieniem tej palącej kwestji jest budowa domów przez spółdzielnie. Regulamin takiej Spółdzielni pozwalam sobie podać poniżej:

1) Członkiem Spółdzielni może być tylko stały mieszkaniec Krakowa, który wpłaca gotówką 5 zł.

2) Deklaruje najmniej jeden udział 100 zł., który spłaca a mianowicie: 10 zł. przy zapisaniu się na członka, resztę w dziesięciu ratach miesięcznych.

3) Przy zapisie winien każdy członek oświadczyć się, czy reflektuje na mieszkanie w Spółdzielni w takiej jakości, jak program budowy przewiduje, przyczem podpisuje odpowiednią deklarację.

4) Wpłaty na poczet mieszkania wynoszą najmniej 25 zł. miesięcznie i winne być gotówką uiszczone między 1, a 5 każdego miesiąca.

5) Wpłaty na zadeklarowane mieszkanie może członek wnieść również przez własną pracę nad wnoszonemi budowlami lub ich wewnętrznem urządzeniem.

6) Członkowie zatrudnieni przy budowie obowiązują się podlegać całkowicie rozporządzeniom Zarządu.

7) Rodzaj pracy i wynagrodzenia według rodzaju oddawanych fizycznych lub umysłowych świadczeń członka, zajętego przy budowie, określa Zarząd lub osoby przez niego do tego upoważnione.

8) Członkowie, wypełniający swe zobowiązania zwłaszcza wynikające z punktu 2-go regulaminu, mają prawo do przydziału mieszkania.

9) Przydział pierwszej serji mieszkań, jakie wypadnie z programu budowy w pierwszym sezonie, następuje na zasadzie losowania.

Przedstawiając projekt takiej Spółdzielni, który umożliwiłby Gminie spełnienie zobowiązań wobec ludności miasta Krakowa, upraszam Prezydjum miasta, by w myśl powyższych wywodów zechciało się zająć utworzeniem tego rodzaju Spółdzielni.

Rada m. uchwaliła wniosek ten traktować po wyczerpaniu porządku dziennego.

Imieniem Prezydenta miasta p. Wiceprez. m. inż. S a r e wnosi:

Rada miasta uchwali:

Do dziś dnia Kraków i jego okolice stanowią teren zalewowy Wisły i jej dopływów, przeżywając perjodycznie katastrofy powodzi. Stąd też w dziedzinie odwodnienia miasta na pierwszy plan wybija się sprawa zabezpieczenia Krakowa przed powodzią. Sprawa ta, mająca już swoją historję, łączy się z regulacją Wisły w jej górnym biegu powyżej Krakowa, oraz regulacją dwóch górskich rzek, które zwykle powódź w mieście powodują, t. j. Soły i Skawy. Pozatem w samem mieście należałoby dla zabezpieczenia miasta przed powodzią wykonać różne inwestycje:

a) n a l e w y m b r z e g u W i s ł y:

1) budowę muru ochronnego między klasztorem Norbertanek a wałem wiślanym Zwierzyniec-Bielany i podniesienie poziomu ulicy Ks. Józefa między klasztorem Norbertanek a rogatką przy tejże ulicy.

2) budowle ochronne pomiędzy mostem dębnickim a Skałką, w szczególności budowa dolnego i górnego bulwaru.

3) budowę urządzeń końcowych kolektora w szczególności:

a) mechanicznego osadnika dla części stałych,

b) syfonu pod Wisłą dla przeprowadzenia kolektora lewobrzeżnego na prawy brzeg w Dz. Dąbie,

c) połączenia prawobrzeżnego kolektora z lewobrzeżnym,

d) przedłużenia otwartym rowem kolektora do pogłębić się mającej Drwini i pogłębienie Drwini, aż do Szczurowej.

b) n a p r a w y m b r z e g u W i s ł y:

1) wykształcenie brakujących budowli ochronnych od ujścia obecnego Wilgi do projektowanego wylotu kanału spławnego w Ludwinowie,

2) wykonanie ujścia kanału spławnego do pierwszej szluzy komorowej i budowa wałów cofkowych,

3) regulację Wilgi i budowę wałów cofkowych.

c) w s a m e m z a ś m i e ś c i e:

1) regulację Białuchy,

2) regulację Młynówki Królewskiej i zasklepienie jej w obrębie starego miasta,

3) dokończenie zasklepienia starego koryta Rudawy wzdłuż Aleji 3-go Maja przynajmniej, aż do Cichego Kącika.

Uwzględniwszy te potrzeby Rada miasta uchwali:

1) Wzywa się Prezydenta miasta, by dołożył wszelkich starań u Rządu o przyspieszenie robót, mających na celu zabezpieczenie Krakowa od powodzi.

2) Wzywa się Prezydenta miasta, by zwrócił się do pp. senatorów i posłów, mieszkających w Krakowie, by dołożyli starań o uzyskanie na powyższy cel większych kredytów w budżecie r. 1928/29.

Wniosek jednomyślnie uchwalono.

Przystąpiono do porządku dziennego:

I. Upoważnienie Sekcyj i Komisyj na czas feryj letnich do zastępstwa Rady miejskiej.

Rm. Dr. Klimecki referuje wniosek Prezydenta miasta:

Rada miasta uchwali:

»Na podstawie § 82. statutu Rada m. przekazuje do załatwienia połączonym Sekcjom i Komisjom, niecierpiące zwłoki sprawy i czynności zastrzeżone Radzie, a należne do własnego zakresu działania Gminy na czas tegorocznych feryj letnich, tj. do pierwszego posiedzenia Rady we wrześniu br., z tem, że na każde takie posiedzenie w czasie feryj zapraszać należy wszystkich Radców miejskich, bawiących w Krakowie«.

Uchwalono.

II. Wybór członka Rady Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

Wybrany został przez aklamację Wiceprezydent Dr. Wielgus. (L. 5115/27/prez.).

Następnie bez referatu i bez dyskusji uchwalono:

III. Kupno realności Thorna lwh. 466. L. or. 8. ulica Gazowa.

Wniosek Prezydenta miasta i Komisji dla przedsiębiorstw miejskich.

Rada miasta uchwali:

1) Nabyć od Liby z Horowitzów Thornowej, na cele Krakowskiej Gazowni miejskiej, realność lwh. 466/Dz. VIII. w Krakowie, L. or. 8. przy ulicy Gazowej położoną, za cenę zł. 130·000 — płatną po potrąceniu wszystkich zobowiązań na tej realności ciążących, po zaintabulowaniu Gminy miasta Krakowa na właścicielkę realności, względnie po podpisaniu kontraktu w terminach bliżej ustalić się przez Prezydenta miasta mających.

2) Koszta kontraktu, stempli i należytości prawnych ponosi kupujący.

3) Do podpisania kontraktu obok Prezydenta m. względnie jednego z jego zastępców upoważnia się PP. r. m. Dra Marjana Langa, Zygmunta Siemka, w razie przeszkody któregokolwiek z wymienionych PP. r. m. Dra Adama Müllera i Dra Franciszka Mussila.

4) Cenę kupna wraz z należytością przenośną i kosztami nabycia pokryje Krakowska Gazownia miejska z pożyczki długoterminowej lub krótkoterminowej.

Do zaciągnięcia przez Krakowską Gazownię miejską długoterminowej, ewentualnie krótkoterminowej pożyczki upoważnia się po myśli § 82. statutu miejskiego Prezydenta miasta, na warunkach przez niego ustalić się mających.

IV. Udzielenie veniam aetatis pomocnicy kancelaryjnej Miejsk. Muzeum Przemysłowego.

Wniosek Prezydenta miasta, Sekcji II-ej i III-ej.

Rada miasta uchwali:

Marji Frąckiewiczównie, pomocnicy kancelaryjnej, pracującej w Miejskiem Muzeum Przemysłowem od 15/I. 1914, urodzonej 3 marca 1879, udziela się veniam aetatis. (L. 3858/27/prez.).

V. Przyznanie veniam aetatis 37 pracownikom Gazowni miejskiej.

Wniosek Prezydenta miasta, Sekcji II-ej i III-ej.

Rada miasta uchwali:

Przyznaje się veniam aetatis poniżej wymienionym pracownikom Gazowni miejskiej:

1) Banachowi Walentemu, ur. 8/II. 1873, pozostającemu w sł. gm. od 1/V. 1905.

2) Blaschki Leopoldowi, ur. 5/VI. 1882, pozostającemu w sł. gm. od 2/X. 1912.

3) Bobakowi Andrzejowi, ur. 25/XI. 1886, pozostającemu w sł. gm. od 16/IX. 1912.

4) Boberowi Walentemu, ur. 8/XII. 1863, pozostającemu w sł. gm. od 15/IX. 1908.

5) Cichoniowi Józefowi, ur. 15/VIII. 1876, pozostającemu w sł. gm. od 6/X. 1908.

6) Czerneckiemu Stanisławowi, ur. 28/IV. 1861, pozostającemu w sł. gm. od 1/IX. 1903.

7) Chujdusowi Janowi, ur. 11/V. 1861, pozostającemu w sł. gm. od 12/X. 1896.

8) Dąbrowskiemu Janowi, ur. 6/I. 1878, pozostającemu w sł. gm. od 11/I. 1910.

9) Doboszowi Stanisław., ur. 20/II. 1885, pozostającemu w sł. gm. od 1/I. 1910.

10) Dychtoniowi Andrzejowi, ur. 26/XI. 1872, pozostającemu w sł. gm. od 1/X. 1905.

11) Grabeuszowi Janowi, ur. 11/XI. 1866, pozostającemu w sł. gm. od 18/VII. 1904.

12) Karniowskiemu Piotrowi, ur. 15/VI. 1863, pozostającemu w sł. gm. od 10/IV. 1912.

13) Kobosowi Janowi, ur. 20/XII. 1866, pozostającemu w sł. gm. od 5/XII. 1909.

14) Krawczykowi Janowi, ur. 13/IX. 1864, pozostającemu w sł. gm. od 17/IV. 1905.

15) Kubali Wawrzyńcowi, ur. 10/VIII. 1869, pozostającemu w sł. gm. 13/X. 1898.

16) Kupcowi Ludwikowi, ur. 17/I. 1882, pozostającemu w sł. gm. od 15/XII. 1910.

17) Lisowskiemu Andrzejowi, ur. 28/XI. 1886, pozostającemu w sł. gm. od 8/XII. 1910.

18) Łazarzowi Wojciechowi, ur. /VIII. 1869, pozostającemu w sł. gm. od 22/III. 1905.

19) Łętosze Władysławowi, ur. 27/V. 1867, pozostającemu w sł. gm. od 28/IX. 1898.

20) Łośko Wawrzyńcowi, ur. 19/III. 1861, pozostającemu w sł. gm. od 26/XI. 1894.

21) Makowiecowi Stanisławowi, ur. 2/III. 1881, pozostającemu w sł. gm. od 13/XI. 1907.

22) Malikowi Piotrowi, ur. 29/VI. 1849, pozostającemu w sł. gm. od 15/XII. 1910.

23) Michalikowi Janowi, ur. 25/VI. 1860, pozostającemu w sł. gm. od 5/IV. 1911.

24) Mleczko Sebastjanowi, ur. 22/XII. 1868, pozostającemu w sł. gm. od 1/VI. 1910.

25) Ochockiemu Cyrylowi, ur. 8/III. 1863, pozostającemu w sł. gm. od /X. 1906.

26) Pająkowi Wojciechowi, ur. 29/VI. 1866, pozostającemu w sł. gm. od 16/IV. 1894.

27) Pawełkowi Stanisławowi, ur. 7/V. 1865, pozostającemu w sł. gm. od 24/IX. 1894.

28) Pawełkowi Wojciechowi, ur. 11/III. 1861, pozostającemu w sł. gm. od 1/IX. 1892.

29) Popa Jakóbowi, ur. w roku 1880, pozostającemu w sł. gm. od 14/XII. 1906.

30) Raczkowi Franciszkowi, ur. 12/IX. 1875, pozostającemu w sł. gm. od 6/XI. 1900.

31) Sala Maciejowi, ur. 12/II. 1868, pozostającemu w sł. gm. od 4/I. 1905.

32) Wojsykowi Andrzejowi, ur. 9/I. 1876, pozostającemu w sł. gm. od 1/VI. 1908.

33) Warchałowi Franciszkowi, ur. 13/I. 1866, pozostającemu w sł. gm. od 12/IX. 1896.

34) Wolakowi Wojciechowi, ur. /X. 1881, pozostającemu w sł. gm. od 8/I. 1908.

35) Woźniakowi Józefowi, ur. 23/XII. 1881, pozostającemu w sł. gm. od 1907.

36) Wyrwie Piotrowi, ur. 3/VIII. 1877, pozostającemu w sł. gm. od 11/XI. 1902.

37) Zjawka Piotrowi, ur. 31/VIII. 1879, pozostającemu w sł. gm. od 1/X. 1910. (L. 3569/27/prez.)

VI. Ustanowienie dla Zakładu Czyszczenia miasta nowego etatu posad.

Wniosek Prezydenta miasta, Podkomitetu Sekcji I. i VII. dla spraw Zakładu Czyszczenia miasta i Sekcji II-ej i III-ej.

Rada miasta uchwali:

I. Znosi się dotychczasowe uchwały z dnia 27 maja 1920 L. Prez. 1277/20, z dnia 13 marca 1925 L. Prez. 929/25, z dnia 1 kwietnia 1925 L. Prez. 1429/25 i z dnia 16 listopada 1925 L. Prez. 5921/25 w przedmiocie etatu stanowisk w Zakładzie Czyszczenia miasta.

II. Ustanawia się dla Zakładu Czyszczenia miasta następujący etat posad:

1	posada	naczelnika	VI.	grup. uposaż.
1	„	kier. M. Parku samoch.	VII.	„ „
1	„	urzędn. administr. (kat. II.)	VIII.	„ „
1	„	urzędnika administr.	IX.	„ „
2	„	rachmistrzów (kat. II.)	VIII.	„ „
1	„	st. kontrolora	IX.	„ „
1	„	kancelisty	X.	„ „
1	„	zawiadowcy warsztatów	X.	„ „
1	„	zawiadowcy garażu (kat. III.)	X.	„ „
1	„	inkasenta (kat. III.)	XI.	„ „
11	posad	razem.		

Klasa I. (pobory XI. i XII. grupy):

1	posada	kontrolora kanałowego	XI.	grup. uposaż.
2	„	mechaników	XI.	„ „
1	„	stolarza modelarza	XI.	„ „
1	„	magazyniera	XI.	„ „
1	„	st. kierowcy samochod.	XI.	„ „
5	„	kontrolorów obwodowych	XII.	„ „
11	posad	razem.		

Klasa II. (pobory XII. i XIII. grupy):

2	posady	maszynistów	XII.	grup. uposaż.
4	„	monterów mech. samoch.	XII.	„ „
4	„	rękodzielników	XII.	„ „
18	„	kierowców samoch.	XII.	„ „
9	„	rzemieślników	XIII.	„ „
37	posad	razem.		

Klasa III. (pobory XIV. grupy uposaż.):

2	posady	palaczy	XIV.	grup. uposaż.
16	„	kanalarzy	XIV.	„ „
10	„	dozorców	XIV.	„ „
28	posad	razem.		

Klasa IV. (pobory XV. grupy uposaż.).

80	posad	pomocników Zakł. Czyszcz. m.	XV.	gr. upos.
1	„	woźnego biurowego	XV.	„ „
81	posad	razem.		

Razem posad:

	11	posad	urzędniczych
	11	„	klasa I.
	37	„	„ II.
	28	„	„ III.
	81	„	„ IV.
Razem	168	posad	

III. Personal Zakładu Czyszczenia miasta nie otrzymuje umundurowania w naturze. Zarząd Zakładu ustali, które kategorje pracowników, ze względów służbowych, otrzymać mają umundurowanie i osłony robotnicze, pozostające własnością Zakładów.

IV. Na pokrycie wydatku, połączonego z ustanowienia niniejszego etatu, którego koszty wyniosą 460·000 zł. rocznie, przy pozostawieniu bez zmiany dotychczasowych dodatków funkcyjnych, a więc dla szoferów, kanalarzy, dozorców i fornali wstawia się do budżetu miejskiego na rok 1927/28 i na lata następne kwotę 460·000 zł. (L. 8821/26/prez.).

VII. Pożyczka na przebudowę zabudowań po Elektrowni miejskiej w Dz XXII. przy ulicy Nadwiślańskiej L. 3.

Wniosek Prezydenta miasta, Sekcji II-ej i III-ej.

Rada miasta uchwali:

I. Upoważnia się P. Prezydenta miasta do zaciągnięcia pożyczki w Banku Gospodarstwa Krajowego — Oddział w Krakowie — w kwocie zł. 100·000, na przebudowę zabudowań po Elektrowni miejskiej w Dz. XXII. przy ul. Nadwiślańskiej L. 3.

II. Pożyczka zaciągnięta będzie narazie z własnych funduszów Banku Gospodarstwa Krajowego, przeznaczonych na akcję kredytowo-budowlaną w mieście Krakowie, na warunkach ustalonych przez tenże Bank z tem, że pożyczka ta, zostanie później zarachowaną na kredyt ulgowy z państwowej dotacji na cele rozbudowy miasta.

III. Do podpisania odnośnych dokumentów upoważnia się P. Prezydenta miasta, względnie jego zastępcę, oraz radców m. pp. Dra Marjana Langa i Zygmunta Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek

z nich pp. radców m. Dra Franciszka Mussila i Dra Adama Müllera. (L. 4719/27/prez.).

VIII. Pożyczka na przebudowę budynków postajennych na kontumacji na objekty mieszkalne.

Wniosek Prezydenta miasta, Sekcji II-ej i III-ej.

Rada miasta uchwali:

I. Upoważnia się P. Prezydenta miasta do zaciągnięcia pożyczki w Banku Gospodarstwa Krajowego — Oddział w Krakowie — w kwocie zł. 70·000, na przebudowę budynków postajennych na kontumacji na objekty mieszkalne.

II. Pożyczka zaciągnięta będzie narazie z własnych funduszów Banku Gospodarstwa Krajowego, przeznaczonych na akcję kredytowo budowlaną w mieście Krakowie, na warunkach ustalonych przez tenże Bank z tem, że pożyczka ta zostanie później zarachowaną na kredyt ulgowy z państwowej dotacji na cele rozbudowy miasta.

III. Do podpisania odnośnych dokumentów upoważnia się P. Prezydenta miasta, względnie jego zastępcę, oraz radców m. pp. Dra Marjana Langa i Zygmunta Siemka,, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich pp. radców m. Dra Franciszka Mussila i Dra Adama Müllera. (L. 3086/27/prez.).

IX. Pożyczka na kontynuowanie i dokończenie budowy miejskiego domu trzechpiętrowego przy ul. Dębowej w Dz. XI.

Wniosek Prezydenta miasta, Sekcji II-ej i III-ej.

Rada miasta uchwali:

I. Upoważnia się P. Prezydenta miasta do zaciągnięcia pożyczki w Banku Gospodarstwa Krajowego — Oddział w Krakowie — w kwocie zł. 130·000, na kontynuowanie i dokończenie budowy miejskiego domu trzechpiętrowego mieszkalnego przy ulicy Dębowej w Dz. XI.

II. Pożyczka zostaje zaciągniętą z funduszów rozbudowy miast, na warunkach ustalonych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

III. Do podpisania odnośnych dokumentów upoważnia się P. Prezydenta miasta, względnie jego zastępcę, oraz radców m. pp. Dra Marjana Langa i Zygmunta Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich pp. radców m. Dra Franciszka Mussila i Dra Adama Müllera. (L. 3088/27/prez.).

X. Zakupno dla Miejskiej Straży Pożarnej dwóch sikawek samochodowych.

Wniosek Prezydenta miasta, Sekcji I-ej i VII-ej.

Rada miasta uchwali:

1) Zakupić dla Miejskiej Straży Pożarnej w Krakowie u firmy »Austro-Daimler« Towarzystwo budowy motorów Ska akc. Filja w Krakowie, dwie sikawki samochodowe na podwoziu marki »Austro-Fiat« z tych:

a) jedną z pompą cyntryfugalną »Knaust'a« typ F. 3441 o mocy silnika około 45 HP. w cenie oferowanej 46·808 zł.,

b) drugą z pompą cyntryfugalną »Rosenbauera« o mocy silnika około 45 HP. w cenie oferowanej 41·035 zł.

Obie loco Kraków z dostawą do Straży pożarnej wraz z kosztami cła i transportu.

Ceny powyższe kalkulują się 1 dol. = 8·93 zł.

2) Spłacenie należytości w kwocie 87·843 zł. jako ceny kupna za powyższe objekty rozłożyć na dwa okresy budżetowe, tj. 1927/1928, płacąc z budżetu 1927/1928 kwotę 30·000 zł., resztę wstawiając do budżetu w roku 1928/1929.

3) Upoważnia się P. Prezydenta m. do bliższego ustalenia z firmą »Austro-Daimler« warunków płatności w powyższych dwóch okresach budżetowych i zawarcia na tych zasadach umowy o dostawę. (L. 16971/27/VII).

XI. Sprawa zaciągnięcia w Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie pożyczki w kwocie zł. 250·000 na cele Gazowni miejskiej.

Wniosek Prezydenta miasta i Komisji dla przedsiębiorstw miejskich.

Rada miasta uchwali:

I. Celem skonwertowania długów Krakowskiej Gazowni miejskiej i w celu zakończenia prowadzonych obecnie tamże inwestycyj, Rada miejska uchwala zaciągnąć w Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie pożyczkę w kwocie 250·000 zł. w złocie w 8% obligacjach komunalnych, opiewających na złotych w złocie, spłacalną w 20 latach.

II. Gmina m. Krakowa przejmuje obowiązek zwrotu zaciągniętej pożyczki w ustalonym w ustępie pierwszym terminie opłacania procentów, kosztów administracyjnych i wszystkie wogóle obowiązki przez Bank Gospodarstwa Krajowego przy udzieleniu tego rodzaju pożyczek wymagane.

III. Rada miasta upoważnia Prezydenta miasta lub jednego z jego zastępców, ażeby pożyczkę w kwocie powyższej w Banku Gospodarstwa Krajowego imieniem Gminy stoł. król. miasta Krakowa na cele Krakowskiej Gazowni miejskiej zaciągnęli i imieniem Gminy przyjęli dla rzeczonej pożyczki z procentami i należytościami dodatkowemi kaucję na majątku Gminy, a względnie dochodach Gminy i dodatkach do podatków w takiej ilości, jaka na pokrycie, czy to rat, czy całego resztującego długu z przynależytościami, potrzebną będzie, względnie w zastaw oddali.

IV. Do podpisania skryptu dłużnego imieniem Gminy, według wzoru przez Bank Gospodarstwa Krajowego udzielić się mającego na udzieloną pożyczkę, oraz do odebrania obligacji komunalnych, pokwitowania Banku Gospodarstwa Krajowego, odebrania tychże, wreszcie do sprzedania obligacji tych Bankowi Gospodarstwa Krajowego, odbioru gotówki ze sprzedaży i pokwitowania Banku Gospodarstwa Krajowego z odebrania gotówki upoważnia się: Prezydenta miasta, względnie jednego z jego zastępców, oraz członków Rady miejskiej pp. Dra Marjana Langa r. m., Zygmunta Siemka r. m., a w razie przeszkody wymienionych pp. r. m. Dra Adama Müllera i Dra Franciszka Mussila.

Po wyczerpaniu porządku dziennego przystąpiono do dyskusji nad wnioskiem nagłym Radcy Adelmana i towarzyszy.

W dyskusji brali udział Rm.: A. Gross, inż. Kleinberger, Kluczka, Dr. Krzetuski, Dr. Bobrowski, Dr. Klimecki, Ks. Kasprzyk.

Dyskusja prowadzona była chwilami w ostrym tonie skutkiem czego przewodniczący udzielił upomnienia Rm. Dr. Bobrowskiemu i Kluczce, zaś Dr. Klimeckiego przywołał do porządku dziennego, a gdy to nie poskutkowało, odebrał mu głos i przerwał posiedzenie na kilka minut, poczem nastąpiło uspokojenie a po wyczerpaniu dyskusji, wniosek Rm. Adelmana odesłano do regulaminowego traktowania.

Prezydent zamyka posiedzenie o godz. 9·20 wiecz., składając Radcom życzenia wesołych wakacji.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady miejskiej.

Posiedzenie Komisji dla Zakładów Przemysłowych odbyło się dnia 7 lipca br. pod przewodnictwem Wicprezydenta inż. Józefa Sarego, w obecności Wiceprezydentów Dra Ludwika Schneidra i Dra Piotra Wielgusa.

Dyr. Jaszczurowski przedstawił sprawozdanie z ruchu wodociągowego i robót obecnie przeprowadzonych.

Sprawozdanie za okres 25-letni przyjęła Komisja do wiadomości.

Po referacie Dyr. Jaszczurowskiego Komisja zatwierdziła program inwestycyjny wodociągowy na okres sześcioletni t. j. od 1927—1932 r. Koszt tych inwestycji wyniesie około 6,000.000·— zł.

W dyskusji nad programem rm. inż. Adelman podniósł konieczność wybudowania wodociągu użytkowego z Rudawy, rm. Ziffer brak rurociągów w dzielnicach przyłączonych, proponując, aby Wodociąg wystarał się o pożyczkę na wykonanie inwestycji prywatnych w domach, które urządzeń tych nie posiadają — a koszty rozłożył na raty, spłacając z uzyskanych rat pożyczkę.

Rm. Peroś wyjaśnił, że Wodociąg urządzeń prywatnych nie robi, a sprawą pożyczki powinien zająć się Magistrat. Podnosi z uznaniem projekt drugiego rurociągu. Fundusze na inwestycje są wprawdzie przewidziane w budżecie, te jednakże zabrał Magistrat na pokrycie swych niedoborów, w końcu przedkłada rezolucję, że dopóki sprawa pożyczek nie będzie uregulowaną, wszelkie nadwyżki funduszu wodociągowego należy użyć na inwestycje.

Wiceprezydent Dr. Schneider wyjaśnia, że budżetowanie funduszu wodociągowego nie może się opierać na szablonie budżetowania przedsiębiorstw gminnych, gdyż jest to zakład dobra publicznego oparty na ustawie. Domaga się wykonania miejsca kąpielowego dodając, że roboty winny być tak przeprowadzone, by kąpiele można było oddać do użytku publicznego w roku następnym.

Rm. Ziffer na podstawie wyjaśnień Wiceprezydenta Dra Schneidra postawił wniosek, aby dochody Wodociągu użyte były wyłącznie na cele wodociągu. Wniosek ten Komisja zatwierdziła.

Komisja uchwaliła przedłożyć radzie miejskiej wniosek o zmianę § 46 przepisów wykonawczych do ustawy wodociągowej w tym kierunku, by właściciele realności mogli urządzać hydranty 20 mm średnicy do skrapiania chodników i ulic, połączone z domowem urządzeniem wodociągowem przed wodomierzem. Warunki określono w piśmie L. 631/1 z 1925 r.

Komisja uchwaliła przedłożyć również Radzie miejskiej wniosek zmiany § 56 przepisów wykonawczych do ustawy wodociągowej, „że poza wodomierz należy wstawić w głównym rurociągu wentyl zwrotny, aby woda znajdująca się w domowych urządzeniach wodociągowych nie mogła się cofać do rur ulicznych“. (L. 738/2 Z. W. 1926 roku).

Komisja uchwaliła następnie budowę rurociągu wodociągowego o średnicy 150 mm a o długości 2500 m w ulicy Wadowickiej do Borku Fałęckiego kosztem 114.000 zł. a to, o ile interesowani przyczynią się do budowy kwotą 40.000 złotych. W zamian za przyczynienie się do kosztów budowy przysługiwać będzie przyczyniającym się do budowy pobór wody po cenie oznaczonej taryfą za wodę przemysłową, bez względu na rodzaj zużycia wody. Woda na cele pożarne oddawaną będzie bezpłatnie. Ulgi powyższe obowiązywać będą aż do chwili wprowadzenia ustawy i taryf wodociągowych na terenie Borku Fałęckiego. Rurociąg będzie wyłączną własnością Gminy m. Krakowa, która też będzie utrzymywać go w stanie należytym. Wydatek pokryty będzie zaliczkowo na rachunek budżetu 1928 r.

Działając na mocy uchwały Rady miasta z dnia 20 stycznia 1927 roku L. Prez. 5476 ex. 26 zatwierdziła następnie Komisja waloryzację kapitału inwestowanego na wodociągi krakowskie w koronach i markach polskich w latach 1915 do 1923 w rachunku kapitału inwestowanego na wodociągi krakowskie obliczonego w złotych w złocie:

na dniu	30/VI.	1915	. .	Zł. 7,719.504·30
„ „	„	1916	. .	„ 7,906.750·40
„ „	„	1917	. .	„ 7,996.868·26
„ „	„	1918	. .	„ 8,066.499.92
„ „	31/XII.	1919	. .	„ 8,218.876.59
„ „	„	1920	. .	„ 8,234.528·18
„ „	„	1921	. .	„ 8,256.562·85
„ „	„	1922	. .	„ 8,284.232·23
„ „	„	1923	. .	„ 8,291.624·45

słowami (ośm miljonów dwieściedziewięćdziesiątjeden tysięcy sześćsetdwadzieściacztery i 45/100 złotych w złocie).

Rachunek wartości inwentarycznych urządzeń wodociągowych zostanie odliczony z kapitału inwestowanego zwaloryzowanego na powyższe kwoty.

Komisja uchwaliła także wykazane w inwentarzu Wodociągu miejskiego a to: w szczególności koszta badań, przeprowadzenia budowy i koszta pożyczki w kwocie Zł. 455.592·97 i projekta oraz badania innych terenów wodociągowych w kwocie Zł. 127.536·93 zamortyzować w roku 1927 przez odpisanie.

Komisja wodociągowa wreszcie uchwaliła wniosek Zarządu wodociągowego: Komisja dla Zakł. Przemysł.

poleca Zakładowi Wodociągowemu zorganizowanie drużyny kontroli i uszczelnienia urządzeń wodociągowych, opracowanie regulaminu rewizji i uszczelnienia wypływów, oraz przedłożenie wniosków powiększenia etatu po półrocznej próbie.

Dnia 21 lipca br. odbyło się posiedzenie **Komisji administracyjnej** pod przewodnictwem Prezydenta miasta Rollego, na którem starszy Radca Magistratu Dr. Zawadzki przedstawił sprawę powiększenia chłodni przy Rzeźni Miejskiej.

Komisja, po wyczerpującej dyskusji, uznała w zasadzie potrzebę powiększenia chłodni, która wskutek upływu lat 18-tu i rozwoju miasta jest już za małą.

Sprawa wróci jeszcze na Komisję a potem będzie przedstawioną Radzie miasta do ostatecznej decyzji.

Dnia 26 lipca br. odbyła **Komisja administracyjna** pod przewodnictwem Wiceprezydenta miasta Sarego drugie posiedzenie dla sprawy rozbudowy chłodni przy Rzeźni Miejskiej.

Na podstawie uzupełniającego referatu st. Radcy Magistratu Dr. Zawadzkiego rozwinęła się dłuższa dyskusja nad powyższą sprawą, poczem Komisja uchwaliła rozbudowę chłodni kosztem 352.000 zł. i oddanie robót maszynowych i mechanicznych, związanych z chłodnią, firmie Zieleniewski.

Na roboty budowlane, po wypracowaniu planów szczegółowych, będzie rozpisaną licytacja.

„Samorząd miejski“, zeszyt na lipiec i sierpień 1927, zawiera treść następującą: »Przasnysz monografja«; inż. W. Rabczewski: »Kwestja mieszkaniowa a prawo zabudowy«; Dr. med. St. Kopczyński: »Organizacja opieki hygieniczno-lekarskiej nad szkołami powszechnemi w Polsce«. Kronika: Z życia miast. Kronika zagraniczna: a) Ustrój miejski w różnych krajach (Europa wschodnia); b) Hipoteki budowlane rządu pruskiego na r. 1927 i Zagłębie Ruhry. Zamykają zeszyt ze wszech miar interesujące działy: Z książek i czasopism; komunikaty: dział pośrednictwa pracy.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami Drukarni Muzeum Przem. w Krakowie, ul. Smoleńska 9